

Informe de les organitzacions del CAB a partir
dels resultats del Panoràmic de les associacions
de Barcelona 2014

Elaborat per

**Observatori
del Tercer Sector**

Febrer 2016

Informe de les organitzacions del CAB a partir dels resultats del Panoràmic de les associacions de Barcelona 2014

Montse Fernández

2

Observatori del Tercer sector www.observatoritercersector.org

Febrer de 2016

Contingut

1. Presentació.....	6
2. Fitxa tècnica	8
3. Les entitats del CAB	10
3.1. Xifres globals.....	11
3.2 Organització i democràcia interna.....	11
3.3. Participació.....	15
3.4 Recursos econòmics i finançament	17
3.5. Espais i equipaments.....	23
3.6. Prioritats i reptes.....	26
4. Dades generals i implantació territorial	29
4.1. Dades generals	30
4.2. Implantació territorial	33
5. Organització i activitats	39
5.1. Àmbit d'actuació.....	40
5.2. Eines i instruments d'organització interna.....	49
5.3. Eines i instruments externs	51
6. Les persones.....	58
6.1. Persones associades	58
6.2. Participació en els espais i instruments de govern.....	64

6.3.	Persones voluntàries.....	68
6.4.	Persones remunerades	70
7.	Recursos econòmics i finançament.....	72
7.1.	Ingressos i despeses.....	73
7.2.	Fonts de finançament	76
7.3.	Eines de millora econòmica.....	81
8.	Espais i equipaments.....	83
8.1.	Seus de les associacions	83
8.2.	Ús d'espais públics oberts.....	86
8.3.	Equipaments públics	87
9.	Present i futur.....	89
9.1.	Principals necessitats de les organitzacions.....	90
9.2.	Millora associativa	92
9.3.	Context de crisi.....	93
9.4.	Presència social.....	95
9.5.	Normatives.....	97
10.	Annexos.....	100
10.1.	El Panoràmic.....	105
10.2.	L'Observatori del Tercer Sector.....	107
10.3.	Equip.....	108
10.4.	Fonts consultades.....	108

1. Presentació

El Consell d'Associacions de Barcelona –CAB– és la plataforma d'associacions que treballa per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona tot construint un espai de participació, vertebració i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme.

El CAB vol impulsar la millora del sector associatiu adequant els seus serveis als objectius de consolidació i creixement, assolint una alta

participació de les entitats federades en els projectes i liderant les propostes que van sorgir al 2n Congrés d'Associacions de Barcelona.

Dins d'aquest plantejament, el CAB ha impulsat el Panoràmic de les associacions de Barcelona. El Panoràmic neix l'any 2014 fruit de les reflexions recollides en el 2n Congrés i es tracta d'una recerca que permet conèixer l'abast del teixit associatiu, disposant de dades sobre la seva situació i evolució. El Panoràmic és més que un estudi perquè permet la realització d'anàlisis sectorials i territorials donat que han estat més de 700 les organitzacions participants en la seva primera edició.

El present informe recull els resultats analitzats d'acord amb a la vinculació de les associacions amb el CAB. És a dir, s'ha seleccionat una mostra que recull informació de les organitzacions de ple dret i adherides, així com les associacions de base federades a organitzacions membres del CAB. El primer capítol es dedica a l'anàlisi de les organitzacions de ple dret i adherides i en els següents blocs s'inclouen totes les associacions vinculades directament o indirectament amb el Consell d'Associacions de Barcelona (es fa servir com a terme genèric associacions vinculades al CAB).

Aquest document té per objectiu ser una eina d'enfortiment i millora de l'univers d'organitzacions del CAB a partir de dades sobre temes diversos com és l'organització, les persones, els recursos econòmics, els equipaments i els reptes de futur.

2. Fitxa tècnica

Tipus d'estudi

Quantitatiu

Àmbit

Ciutat de Barcelona

Univers

Organitzacions de ple dret del CAB, adherides al CAB i entitats de base federades a entitats del CAB

Dimensió de la mostra

Entitats de ple dret o adherides 18

Entitats vinculades 205

Total 223

Calendari de treball de camp

De setembre a desembre de 2014

Recollida d'informació

Aplicació online professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu.

Tractament de les dades

Depuració de dades, càlcul i recodificació de variables

Anàlisi

Estadística descriptiva i estadística no paramètrica.

Dades de referència

L'any de referència és 2013 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp.

3. Les entitats del CAB

3.1. Xifres globals

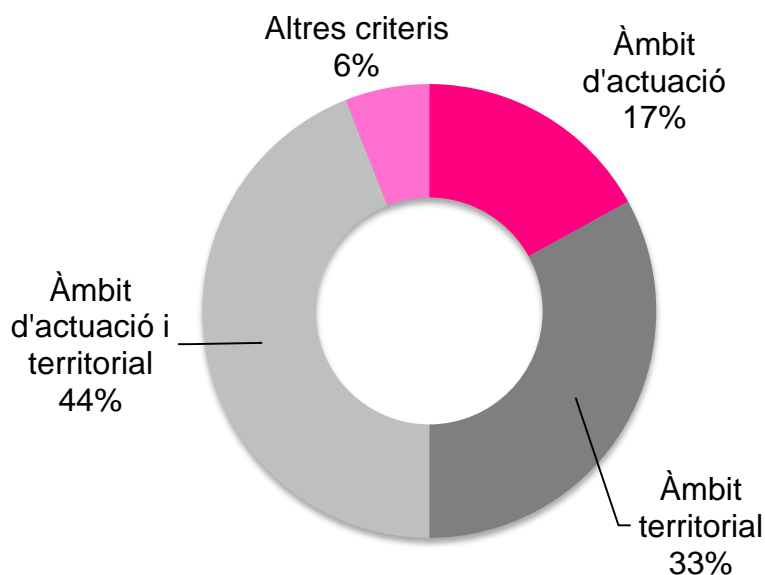
El Consell d'Associacions de Barcelona està format per una trentena d'organitzacions, moltes d'elles són federacions que a la vegada apleguen altres associacions. En conjunt, sumen gairebé 4.000 associacions catalanes de les quals unes 1.800 s'hi troben a la ciutat de Barcelona. S'estima que prop del 40% de les associacions de la ciutat de Barcelona estan vinculades directament o indirectament al CAB.

3.2 Organització i democràcia interna

Donat que gran part de les organitzacions vinculades al CAB són federacions, s'analitzen per començar quins són els criteris per

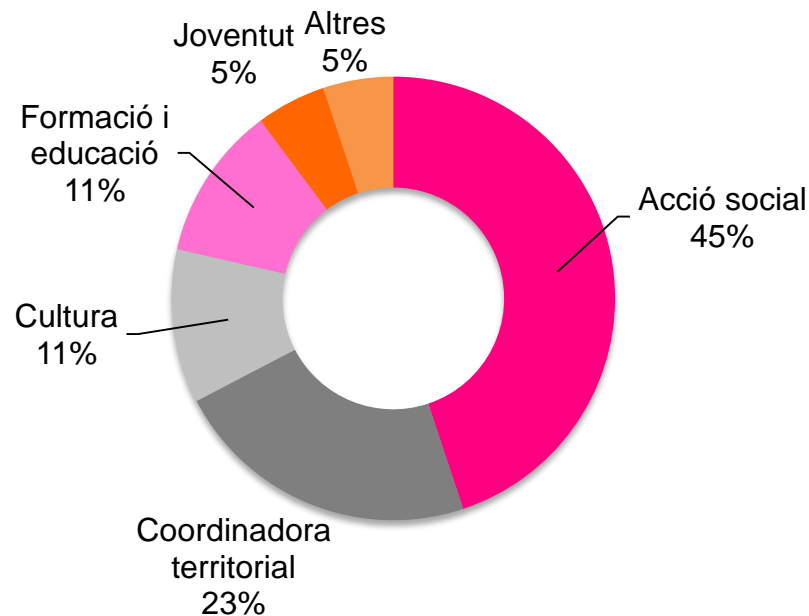
incorporar les entitats. Aquests són bàsicament tres: l'àmbit d'actuació – com ara l'acció social, l'educació, la cooperació, etc.-, l'àmbit territorial – barri, districte, ciutat, etc.- i la combinació de totes dues. De forma freqüent, les federacions fan servir tots dos criteris, el territorial i d'àmbit d'actuació -el 44% del total els fan servir-.

Gràfic 1 Criteris d'incorporació de les entitats federades

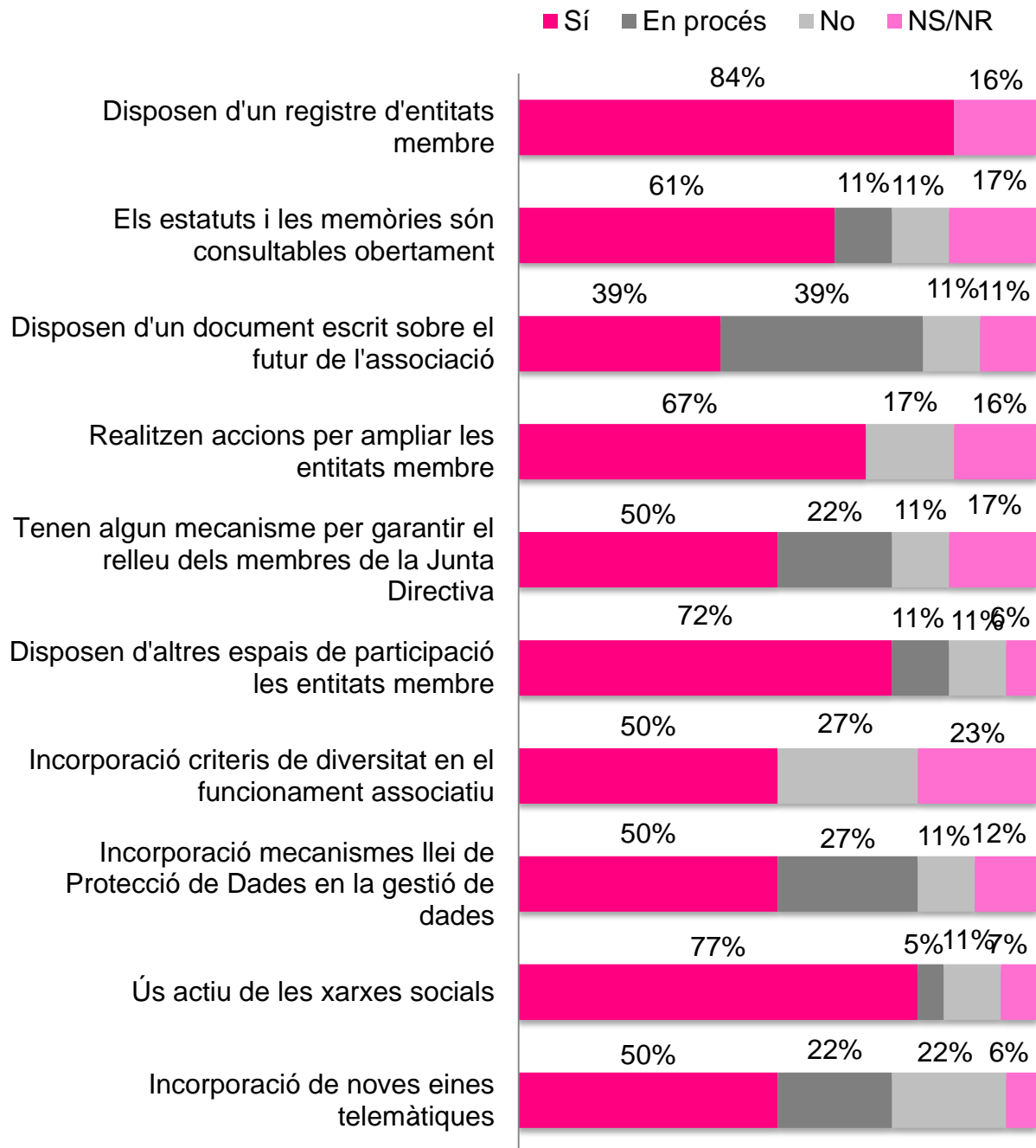
Complementant aquesta informació, s'analitzen els àmbits d'actuació prioritaris per aquestes organitzacions. Les dades indiquen que l'àmbit majoritari és el de l'acció social -45% del total-, seguit de les coordinadores territorials -23% del total-. L'alta freqüència de federacions d'acció social es fa palès en l'anàlisi de les entitats vinculades al CAB on també hi serà aquest àmbit predominant i, de fet, superant el pes de l'acció social en l'associacionisme de la ciutat.

Gràfic 2: Àmbit d'actuació prioritari de les entitats del CAB

Pel que fa al desenvolupament de diferents eines de gestió i democràcia interna, s'observa que les entitats que formen el CAB compten de forma predominant -72% dels casos- amb altres espais de participació, més enllà de les assemblees i les juntes. A més, el 67% realitzen accions per ampliar el nombre d'entitats federades –o estan en procés de desenvolupar-les- i el 72% compta amb mecanismes de relleu de les juntes –o es troba en procés de desenvolupament-. Així mateix, es disposen d'altres eines de millora organitzativa com són els plans estratègics. El 78% compta amb un pla en el mig-llarg termini o l'està desenvolupant.

Gràfic 3: Desenvolupament d'eines i instruments d'organització interna

3.3. Participació

L'assemblea és l'òrgan sobirà de les associacions, és l'espai de participació i presa de decisions sobre els temes d'interès on les

persones, o organitzacions, associades tenen capacitat de decisió. El Panoràmic de les Associacions de Barcelona 2014 indica que de mitja, en les federacions, participen 24 entitats en les seves assemblees. En el cas de les federacions del CAB participen de mitja 30

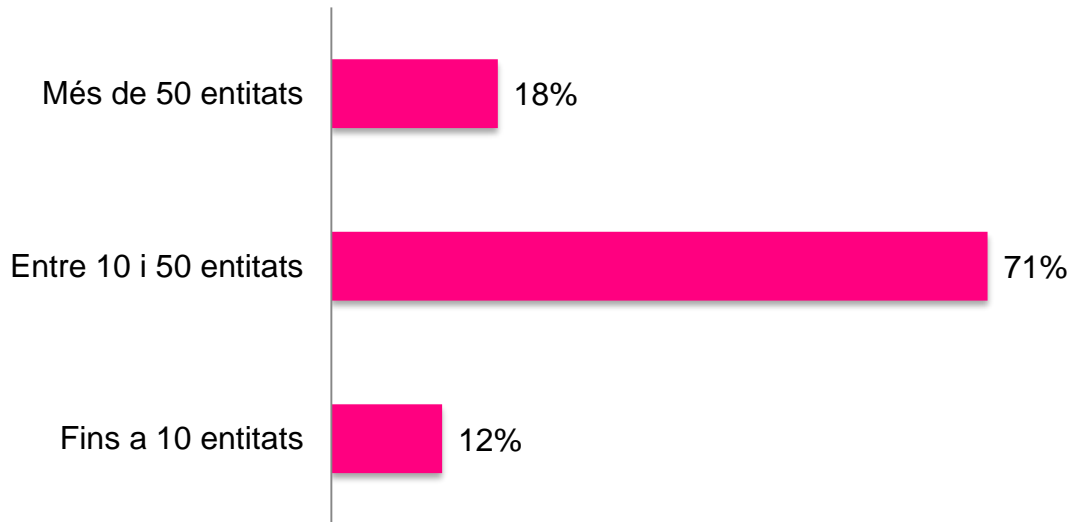
La participació en les assemblees de les organitzacions que formen el CAB és de mitja 6 punts superior al conjunt de federacions de la ciutat

organitzacions.

L'agrupació de federacions segons el nombre d'entitats participants en les assemblees mostra que predominen les assemblees d'entre 10 i 50 organitzacions -71%-. El nombre de federacions amb 10 o menys entitats és del 12%. En el conjunt de les federacions de la ciutat aquesta xifra puja al 25%. Amb això, sembla que les federacions vinculades al CAB compten amb més participació que el conjunt.

Gràfic 4: Nombre d'entitats participants en les assemblees de les federacions del CAB

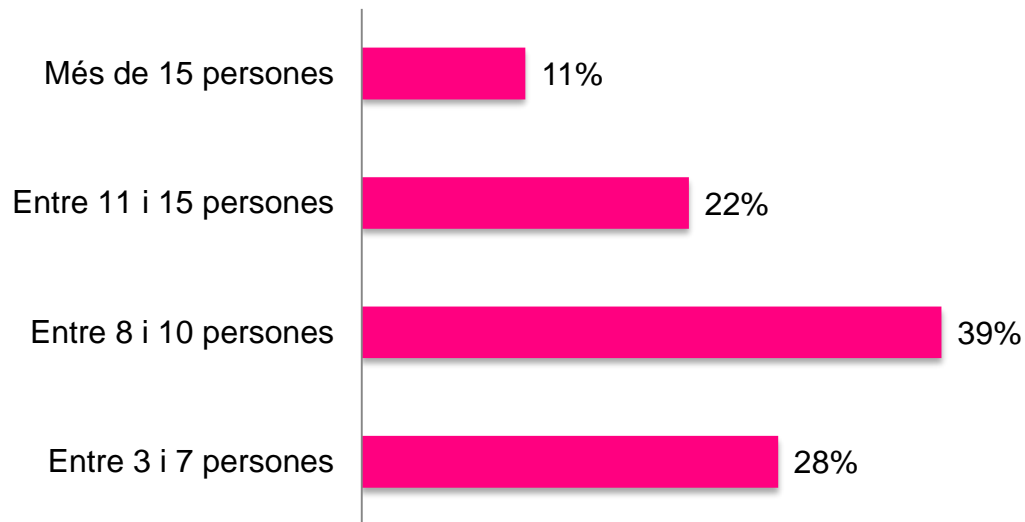
Taula 1: Comparativa del nombre d'entitats participants en les assemblees

	Vinculades al CAB	Conjunt associacionisme de la ciutat
Més de 50 entitats	18%	15%
Entre 10 i 50 entitats	71%	60%
Fins a 10 entitats	12%	25%

Pel que fa a les juntes, s'observa que aquestes estan formades en el 39% dels casos per entre 8 i 10 persones i, de fet, la mitjana es situa en 9 persones, 5 dones i 4 homes. Tanmateix, les federacions amb entre 3 i 7 persones a les seves juntes suposen el 28% del total i el 33% té més de 10 persones.

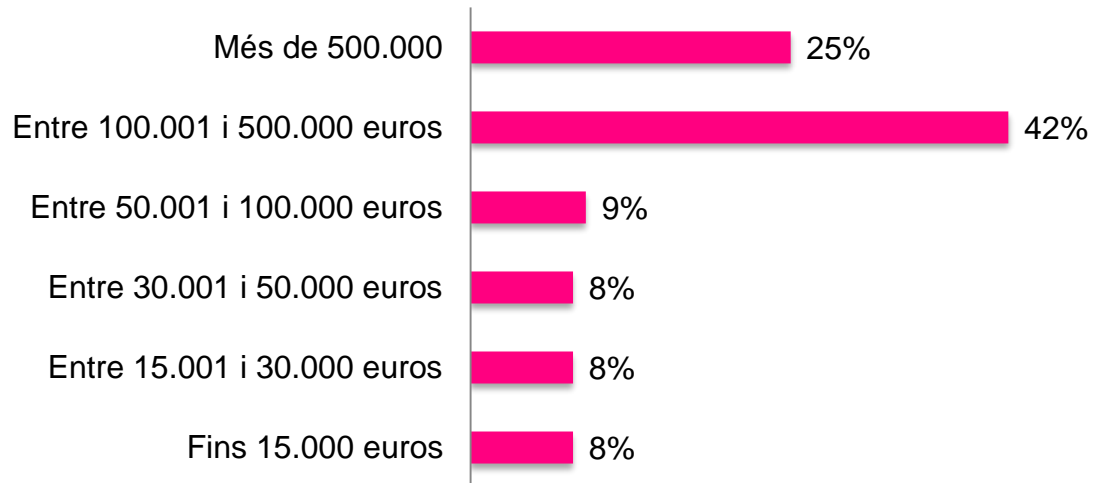
Gràfic 5: Nombre de persones en les juntes de les federacions del CAB

3.4 Recursos econòmics i finançament

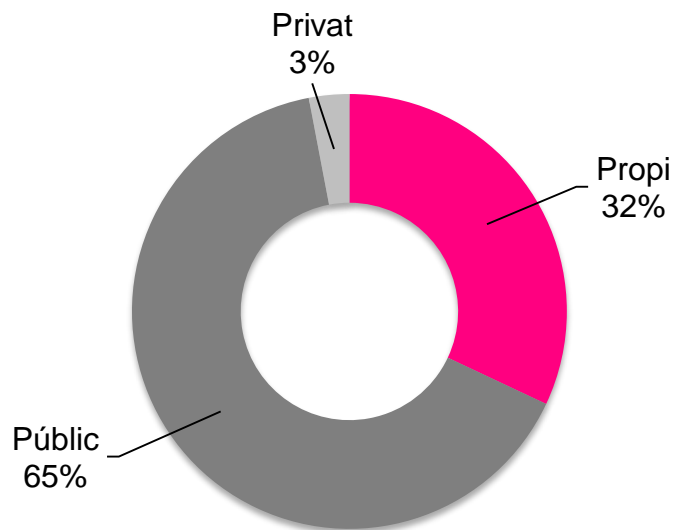
Els recursos econòmics de les organitzacions que formen el CAB superen per terme general els 100.000 euros a l'any. De fet, el 67% de les organitzacions van situar els seus ingressos en 2013 en més de 100.000 euros. En concret, el 42% s'ubica en el tram d'entre 100.000 euros i 500.000 euros i el 25% en més de mig milió d'euros. Els ingressos per sota dels 100.000 euros sumen el 33%. La mitjana es va situar en els 360.000 euros.

Gràfic 6: Ingressos reals en 2013 per trams

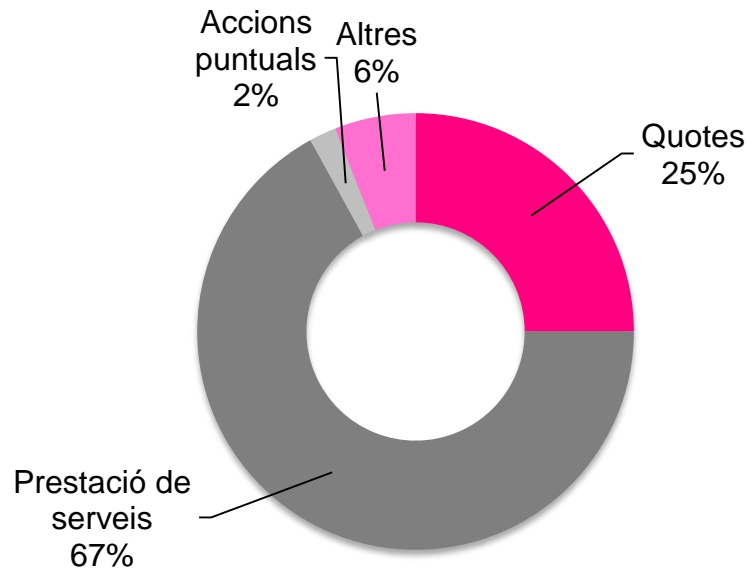
Els recursos econòmics s'analitzen d'acord amb la seva procedència pròpia, pública i privada. L'anàlisi de resultats indicat que les fonts públiques suposen el 65% dels ingressos, el 32% prové de fonts pròpies i el 3% restant de fonts privades. Aquestes darreres són de forma habitual minoritàries en l'associacionisme.

Gràfic 7: Procedència dels ingressos

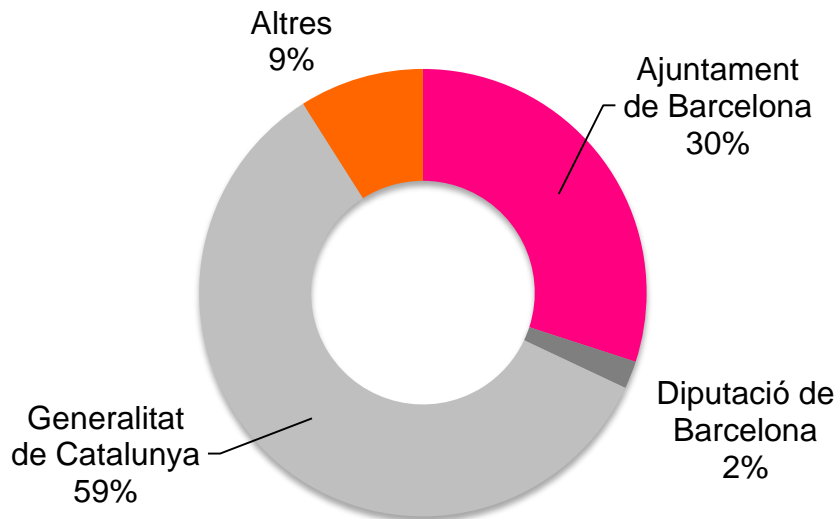
Una anàlisi detallada d'aquestes fonts permet conèixer millor com es sustenten les organitzacions. Pel que fa a les fonts pròpies, aquestes estan formades en gran part -67% del total- per la prestació de serveis. El 25% prové de les quotes d'associat/da i el 2% a accions puntuals per recaptar fonts. El 6% restant prové de lloguers i altres tipus de rendes.

Gràfic 8: fonts de finançament pròpies

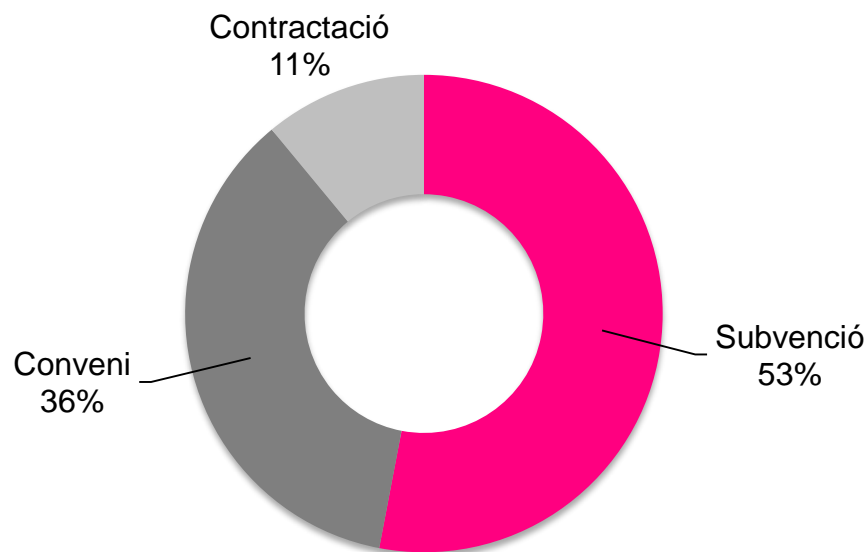
En quant a les fonts públiques, s'observa que la font predominant és la Generalitat de Catalunya -59% del total- i en segon lloc l'Ajuntament de Barcelona -30%-. Només el 2% de les fonts públiques provenen de la Diputació de Barcelona i el 9% prové d'altres administracions públiques com ara els ministeris, altres CCAA, la Unió Europea, etc.

Gràfic 9: Fonts de finançament públiques

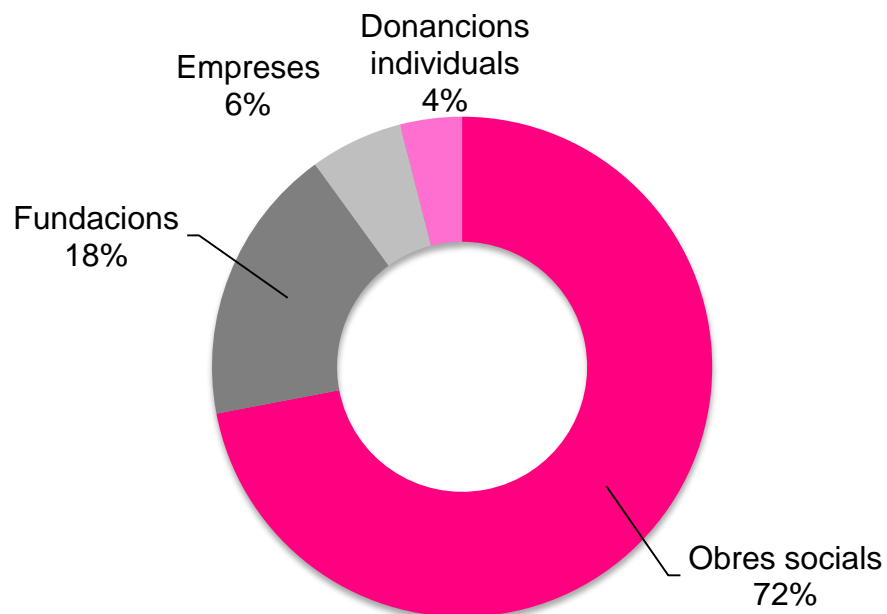
El tipus de relació que s'estableix amb les administracions públiques es relaciona amb la durada de les relacions i amb les quanties econòmiques atorgades. En el cas de les organitzacions que formen el CAB s'observa que el 53% dels ingressos públics arriben en forma de subvenció, el 36% en forma de conveni i l'11% en forma de contractació

Gràfic 10: Tipus de relació que s'estableix amb les AAPP per rebre el finançament

Per últim s'analitzen les fonts privades on s'observa que el 72% dels ingressos provenen d'obres socials, el 18% de fundacions, el 6% d'empreses i el 4% de donacions individuals. Sembla així que les obres socials són el gruix del finançament privat encara que moltes han desaparegut en els darrers anys.

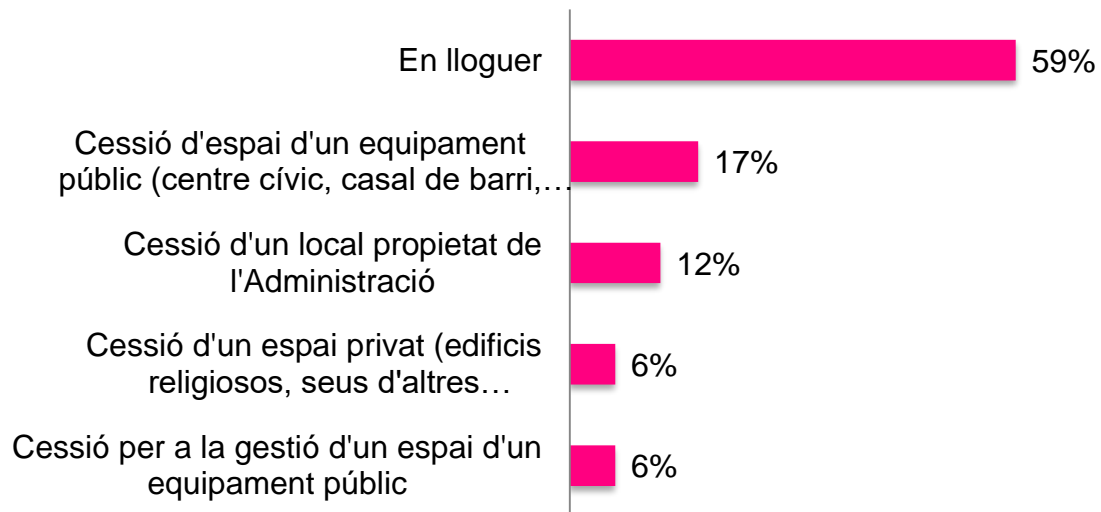
Gràfic 11: Fonts de finançament privades

3.5. Espais i equipaments

Les seus de les organitzacions que formen el CAB es troben per terme general en situació de lloguer -59% del total-. El 35% compta amb l'espai cedit per part de l'administració pública – ja sigui en cessió dins un equipament, un local propietat de l'administració o en cessió per la gestió d'un espai. Per últim, el 12% de les organitzacions s'hi troben en situació de cessió d'espais dins d'un equipament privat. Un element destacat és que cap organització participant s'hi troba en situació de propietat.

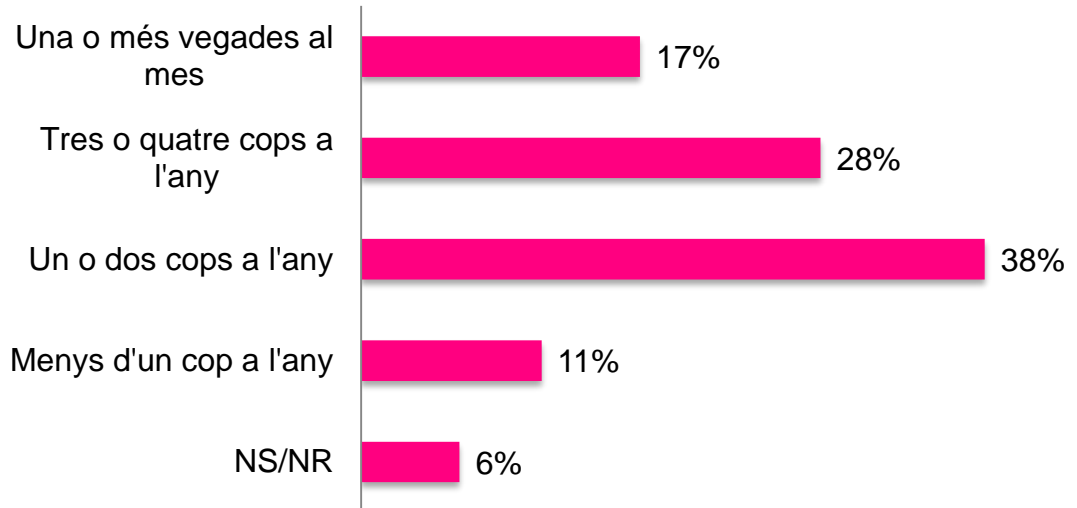
Gràfic 12: Situació actual de la seu

Els equipaments públics, més enllà de ser espais on allotjar les seus de les associacions, poden ser també espais de trobada i realització d'activitats. Per això, el Panoràmic recull una pregunta entorn la freqüència d'ús d'aquest espais. Els resultats mostren que el 38% de les organitzacions que formen el CAB els fan servir un o dos cops a l'any i el 28% tres o quatre cops. A més, el 17% els fan servir una o més vegades al mes.

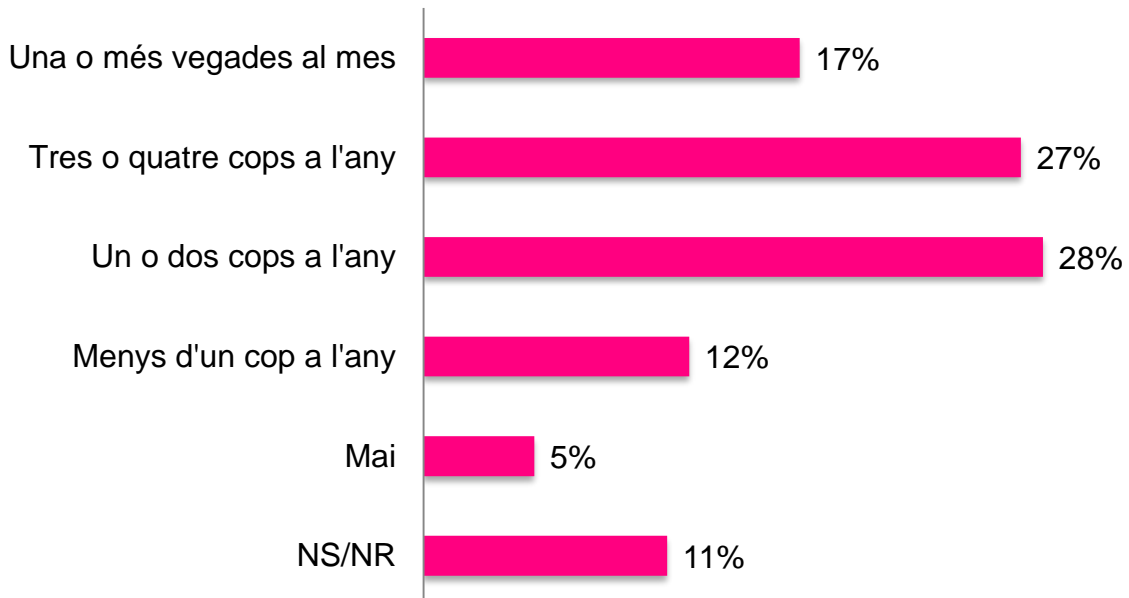
Gràfic 13: Freqüència d'ús d'equipaments públics de la ciutat de Barcelona

Pel que fa a l'ús d'espais públics oberts, les organitzacions afirmen de forma majoritària –el 72%– fer un ús com a mínim d'un cop a l'any. Les activitats que es realitzen són, segons han expressat les mateixes entitats, culturals i festives. En alguns casos també es realitzen activitats d'incidència política.

Gràfic 14: Ús d'espais públics oberts

3.6. Prioritats i reptes

Les organitzacions de segon nivell o superior contribueixen a l'estructuració de l'associacionisme i a donar-li una major visibilitat. En molts casos, actuen com a plataformes de representació i interlocució davant d'altres actors. També les federacions són prestadores de serveis de les entitats que es troben sota el seu paraigües, aconsegueixen i/o distribueixen recursos, etc. S'ha preguntat a les federacions per la prioritat dels diferents rols que poden desenvolupar. El rol que es valora com més important és el de representació, seguit del d'interacció entre les entitats membres i el de serveis oberts a les entitats membres.

Més enllà dels rols, les organitzacions vinculades al CAB perceben com a reptes de

“Garantir la continuïtat dels projectes de les associacions, malgrat les males circumstàncies econòmiques”

l'associacionisme de la ciutat quatre eixos bàsics que tenen a veure amb el finançament i els recursos econòmics que permetin garantir la continuïtat de l'activitat, l'ampliació de la base social, el reconeixement social i la millora interna de les associacions.

"Aconseguir veritables espais de participació en la ciutat"

Extret de les preguntes obertes

Gràfic 15: Grau de prioritat dels següents rols que poden desenvolupar les organitzacions de segon nivell o superior

---

"fer més visible davant del conjunt de la ciutadania el paper i el valor del moviment associatiu"

Extret de les preguntes obertes

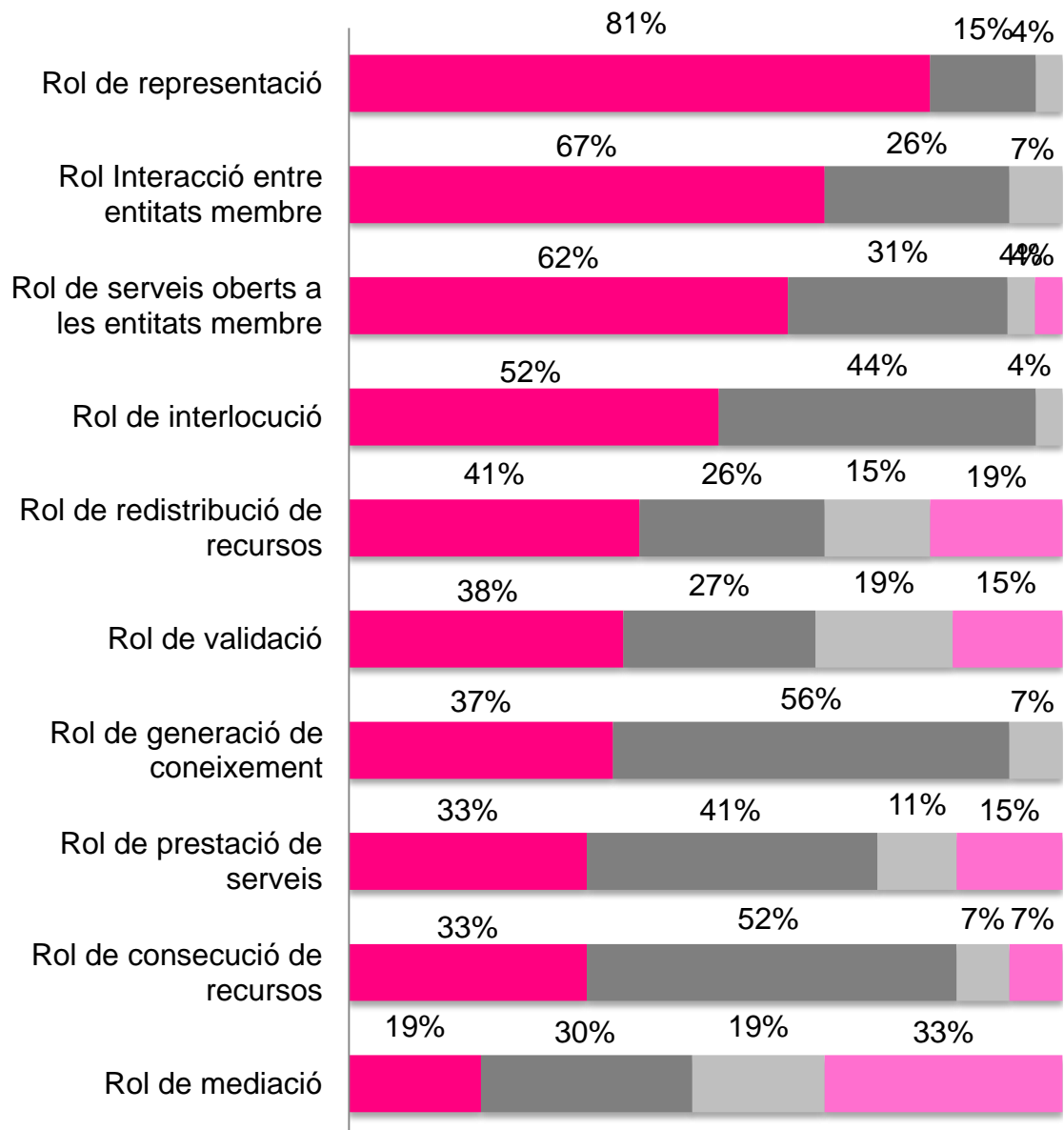

"Renovació de les juntes"

Extret de les preguntes obertes

■ Molt important ■ Important ■ No gaire important ■ Poc important

4. Dades generals i implantació territorial

4.1. Dades generals

Aquest primer punt introdueix alguns indicadors organitzatius que poden ajudar a definir com són les associacions i, per tant, a generar

---

El 98% de les organitzacions vinculades al CAB tenen la forma jurídica d'associació

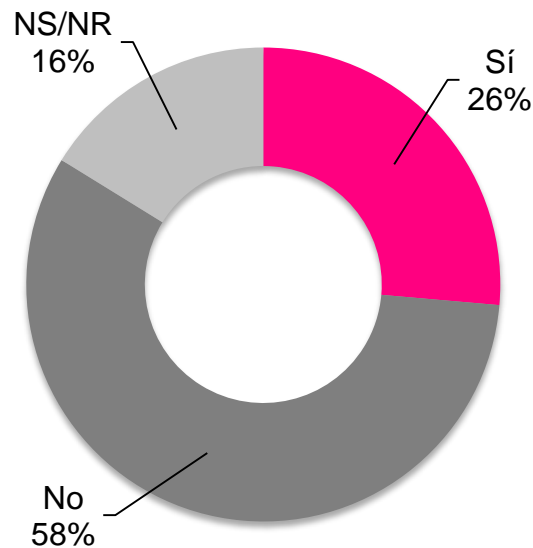
una visió de conjunt de les entitats vinculades al CAB. Un element característic d'aquesta vinculació és la forma jurídica. El 98% de les entitats tenen forma jurídica d'associació.

D'aquestes, el 25% estan declarades d'utilitat pública enfront del 58% que no ho estan.

Tanmateix, el 16% de les associacions participants afirma no saber si està o no declarada d'utilitat pública, dada que pot posar de manifest un cert desconeixement sobre l'existència d'aquesta figura de reconeixement i com assolir-la.

Gràfic 16: Associacions declarades d'utilitat pública

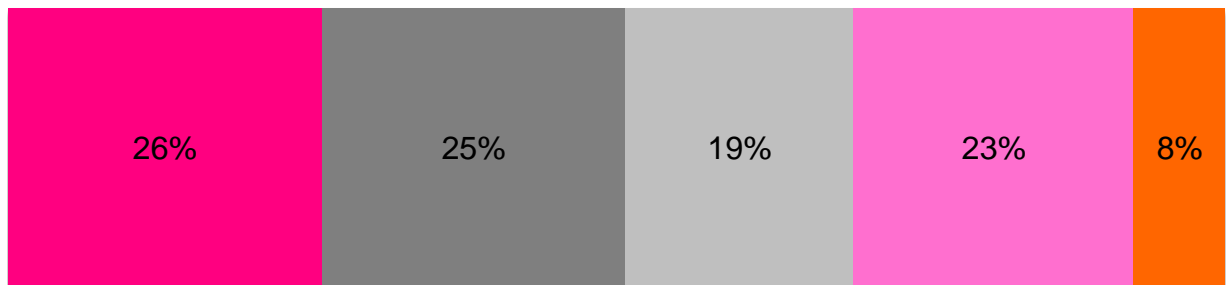
El 44% de les organitzacions vinculades al CAB es van formar entre les dècades dels anys 80 i 90

Pel que fa a l'antiguitat de les organitzacions s'observa que aproximadament una de cada quatre es va crear abans de la dècada dels anys 80 –i de fet la més antiga de la mostra data del 1855-. Aquesta xifra es troba alienada amb les dades del conjunt

d'associacions de la ciutat on també prop de 25% van ser creades abans del 1981. En canvi, l'antiguitat de les associacions creades en els anys de democràcia es concentra, en el cas de les entitats vinculades al CAB, en el segle XX. És a dir, el 44% es van crear entre la dècada dels anys 80 i 90. En el cas de les dades conjunt aquesta xifra és 6 punts inferiors. Amb això, sembla que les associacions vinculades al CAB compten amb més anys de trajectòria, fet que sembla trobar-se d'acord amb els tempos d'estructuració i vertebració de l'associacionisme.

Gràfic 17: Any de constitució

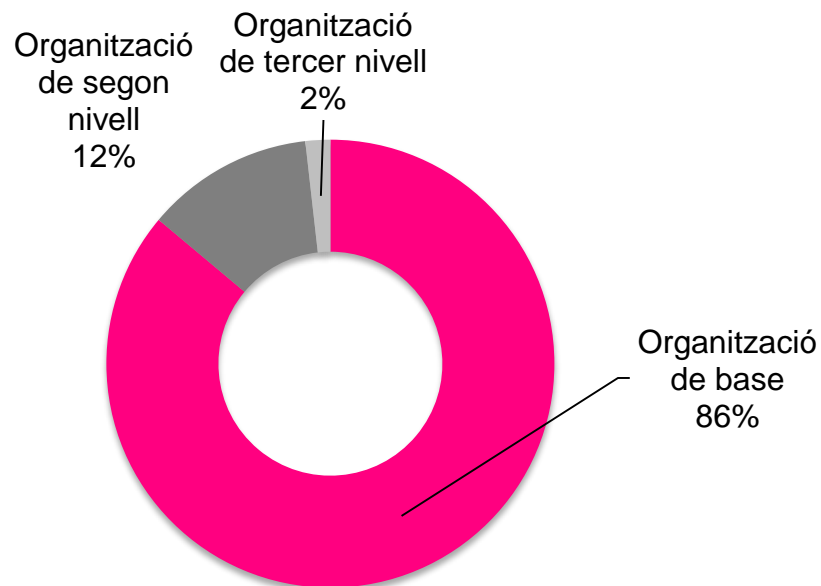
■ Fins 1980 ■ Entre 1981 i 1990 ■ Entre 1991 i 2000 ■ Entre 2001 i 2010 ■ Entre 2011 i 2014

Un altre element que defineix les entitats és el seu nivell –base i segon nivell o superior-. Les associacions de base agrupen persones mentre que les organitzacions de segon nivell o superior apleguen altres entitats. Les associacions vinculades al CAB són majoritàriament organitzacions de base - 86% del total- mentre que les organitzacions de nivell superior suposen el 14%. Aquestes xifres es troben alineades amb el conjunt de l'associacionisme de la ciutat.

Gràfic 18: Nivell de les organitzacions

4.2. Implantació territorial

Les organitzacions vinculades al CAB -ja sigui perquè són entitats de ple dret, adherides o perquè són associacions de base federades a alguna de les entitats de segon nivell que formen part- es distribueixen a la ciutat de Barcelona al llarg dels seus 10 districtes.

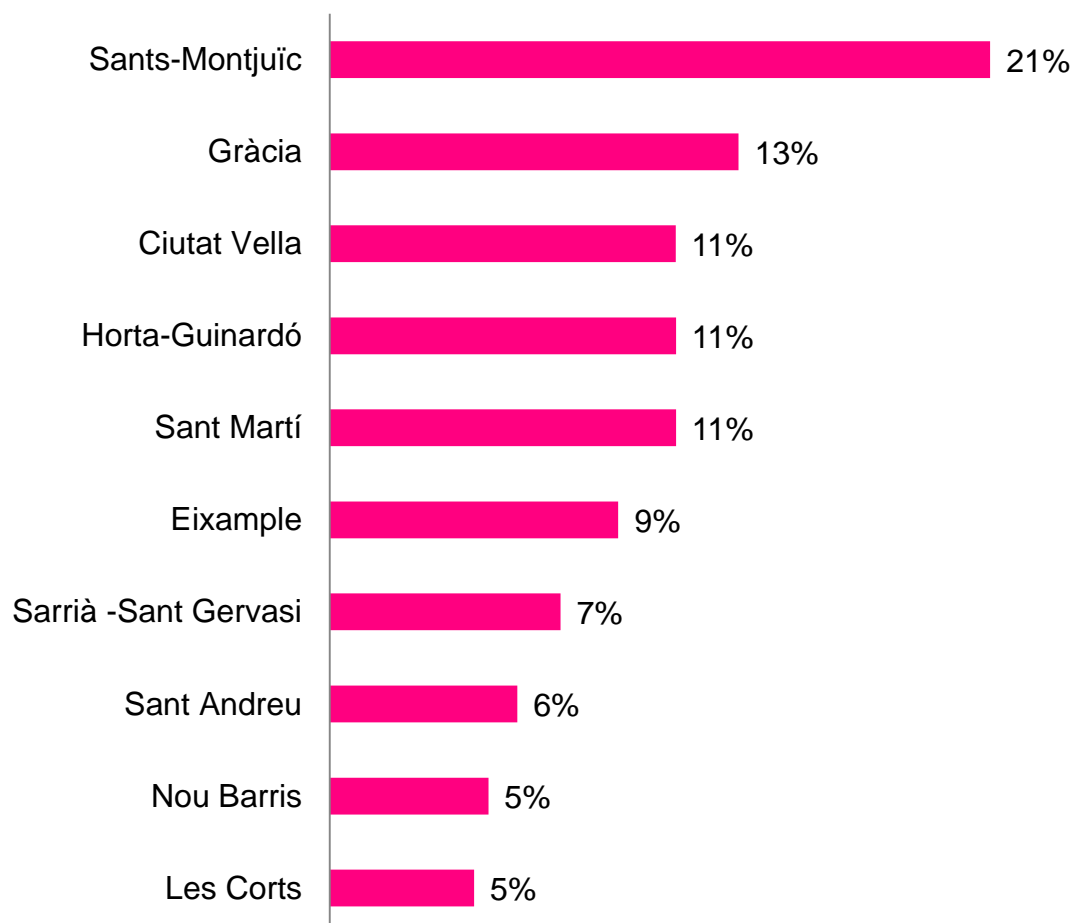
El 21% de les organitzacions vinculades al CAB tenen la seva seu al districte de Sants-Montjuïc

El districte amb major presència d'organitzacions del CAB és el de Sants-Montjuïc amb un 21% de les seues. Aquesta

dada, mostral i que es correspon amb la realitat, té probablement la

seva explicació en què el Secretariat d'entitats de Sants-Hostafrancs i la Bordeta és l'entitat de segon nivell que aplega més 300 entitats sota el seu paraigua, essent la dimensió més gran entre les entitats del CAB. En paral·lel, el districte de Gràcia compta amb el 13% de les entitats i els de Ciutat Vella, Horta-Guinardó i Sant Martí amb l'11%.

Gràfic 19: distribució per districtes de les entitats participants en el Panoràmic 2014

La comparació d'aquestes xifres amb les del conjunt de l'associacionisme de la ciutat mostra diferències en alguns districtes

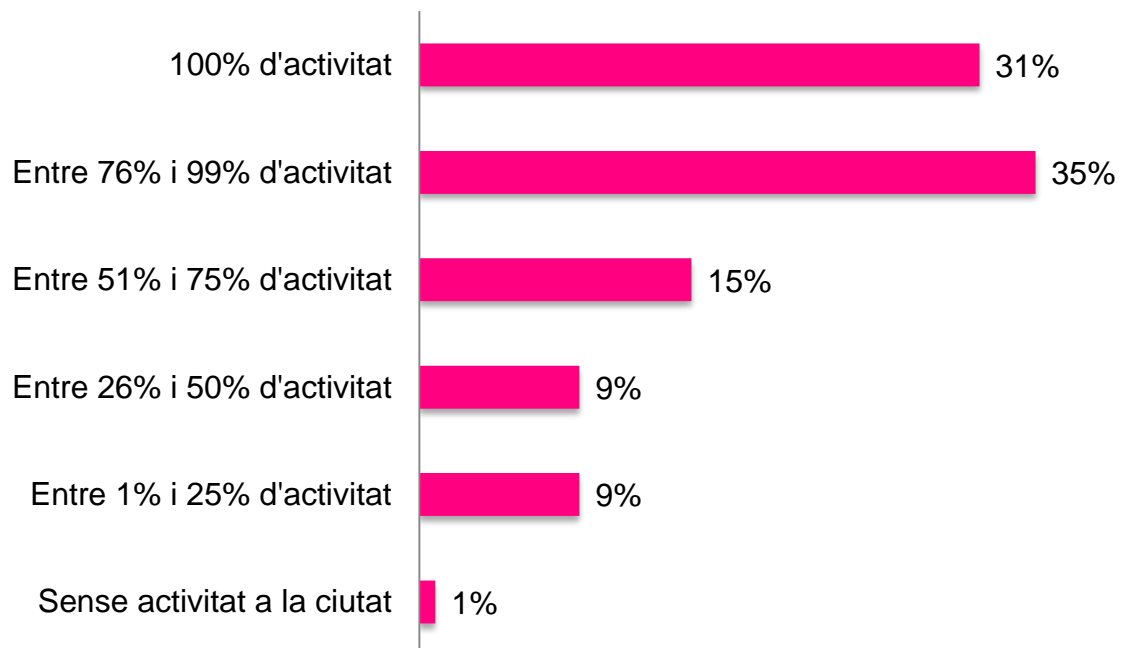
com és el cas de l'Eixample. Segons les dades de conjunt del Panoràmic de les associacions de Barcelona 2014 aquest districte concentra el 20% de les associacions.

Taula 2: Comparativa de la distribució de les seus de les associacions pel conjunt de l'associacionisme i per les entitats vinculades al CAB

	Vinculades al CAB	Conjunt associacionisme de la ciutat
Ciutat Vella	11%	18%
Eixample	9%	20%
Sants-Montjuïc	21%	10%
Les Corts	5%	4%
Sarrià -Sant Gervasi	7%	5%
Gràcia	13%	10%
Horta-Guinardó	11%	7%
Nou Barris	5%	6%
Sant Andreu	6%	7%
Sant Martí	11%	11%

Un element d'interès pel que fa a la implantació territorial té a veure amb l'activitat que es desenvolupa a la mateixa ciutat de Barcelona. Les dades recollides mostren que 2 de cada 3 –en concret el 66%– de les entitats vinculades al CAB realitzen entre el 76% i el 100% de la seva activitat a la ciutat de Barcelona. El 15% de les organitzacions realitza entre el 51% i el 75% i el 18% entre l'1% i el 25%. Tanmateix, un 1% no realitza activitat en la ciutat.

Gràfic 20: Percentatge d'activitat desenvolupada a la ciutat de Barcelona

A totes aquelles organitzacions que realitzen una part o la totalitat de la seva activitat a la ciutat de Barcelona se'ls hi pregunta en quins barris o districtes es fa aquesta. El 21% ha assenyalat que fan la seva activitat a tota la ciutat, essent la resposta majoritària, i el 15% al districte de Sants-Montjuïc o en alguns dels seus barris. La resta d'activitat es realitza en els altres 9 districtes –o en els seus barris- en una proporció que oscil·la entre el 5% i el 10%.

Taula 3: Distribució de l'activitat realitzada a la ciutat de Barcelona

Activitat a tota la ciutat	21%
Activitat en Ciutat Vella	7%
Activitat en l'Eixample	9%
Activitat a Gràcia	7%

Activitat a Les Corts	6%
Activitat a Horta-Guinardó	9%
Activitat a Nou Barris	6%
Activitat a Sant Andreu	5%
Activitat en Sant Martí	9%
Activitat a Sants-Montjuïc	15%
Activitat a Sarrià - Sant Gervasi	6%

5. Organització i activitats

5.1. Àmbit d'actuació

Per tal d'analitzar la realitat associativa des del punt de vista missional, en el Panoràmic s'han establert una sèrie d'àmbits d'actuació. En el cas de les organitzacions de base, els àmbits on es concentren majoritàriament les organitzacions són l'acció social -37%-, l'associacionisme juvenil -21%- i el cultural -15%-. En l'altre extrem es troba l'àmbit ambiental amb el que cap entitat participant s'ha identificat -com a prioritari-.

El 37% de les

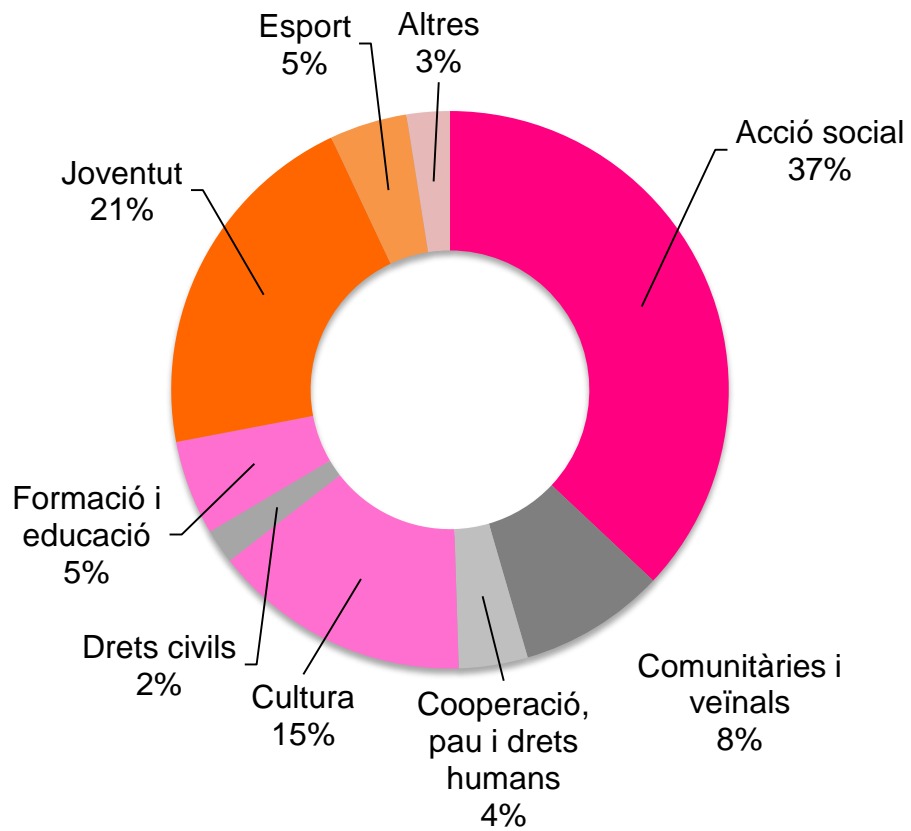
organitzacions tenen com a

àmbit prioritari d'actuació

l'acció social

Gràfic 21: Àmbit d'actuació prioritari per a associacions de base

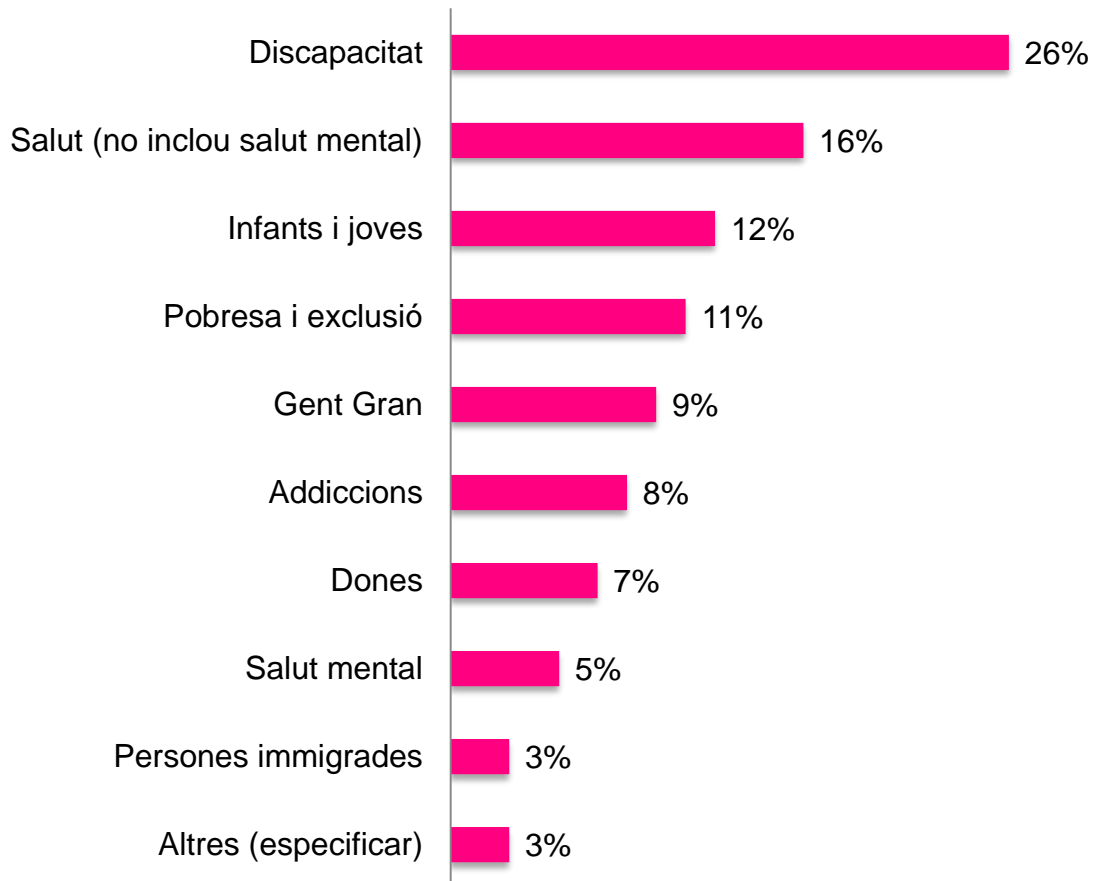
Taula 4: Comparativa de la distribució de les associacions segons àmbits prioritaris d'actuació pel conjunt de l'associacionisme i per les entitats vinculades al CAB

	Vinculades al CAB	Conjunt associacionisme de la ciutat
Acció social	37%	25%
Ambiental	-	2%

Comunitàries i veïnals	8%	11%
Cooperació, pau i drets humans	4%	3%
Cultura	15%	20%
Drets civils	2%	2%
Esportives	5%	13%
Formació i educació	5%	6%
Joventut	21%	15%
Altres	3%	3%

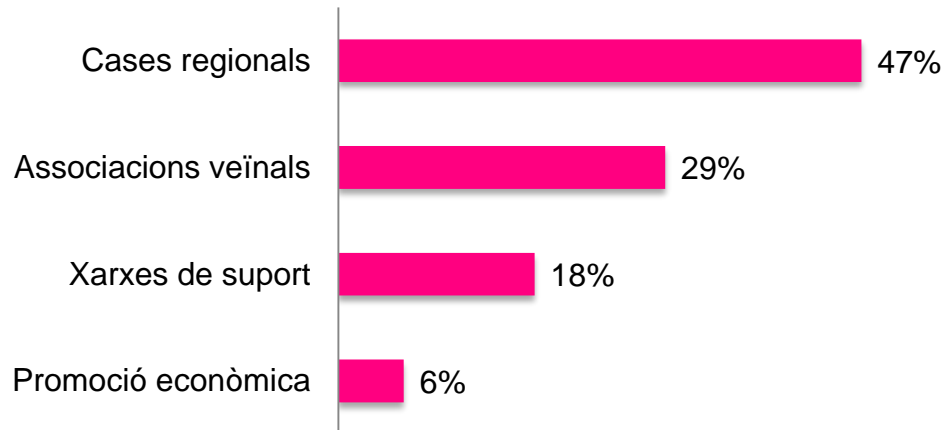
Dins d'aquests àmbits, les organitzacions participants en el Panoràmic poden escollir entre una sèrie de subàmbits en cada cas. Així, dins d'acció social s'observa que la discapacitat i la salut són els àmbits més representats –el 26% i el 16% de les organitzacions respectivament–.

Gràfic 22: Àmbit d'actuació prioritari dins de l'acció social per a associacions de base

Pel que fa a l'àmbit comunitari i veïnal s'observa que les cases regionals apleguen gairebé la meitat d'organitzacions. El 29% són associacions de veïns i veïnes, el 18% xarxes de suport i el 6% organitzacions de promoció econòmica. Un àmbit que ha quedat sense representació ha estat el de les organitzacions religioses ja que cap entitat s'ha ubicat en aquesta opció com a prioritària.

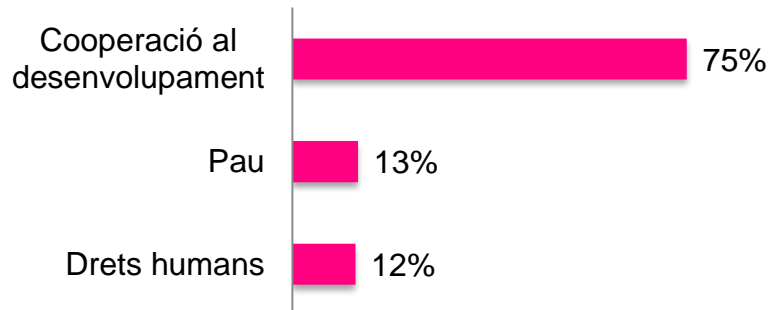
Gràfic 23: Àmbit d'actuació prioritari dins de les organitzacions comunitàries i veïnals per a associacions de base

En l'àmbit de la cooperació, la pau i els drets humans, el 75% de les entitats s'adrecen a la cooperació al desenvolupament, i l'altre 25% ho fan en les àrees de pau o drets humans. D'altra banda, cap entitat s'ha ubicat en l'àmbit del comerç just.

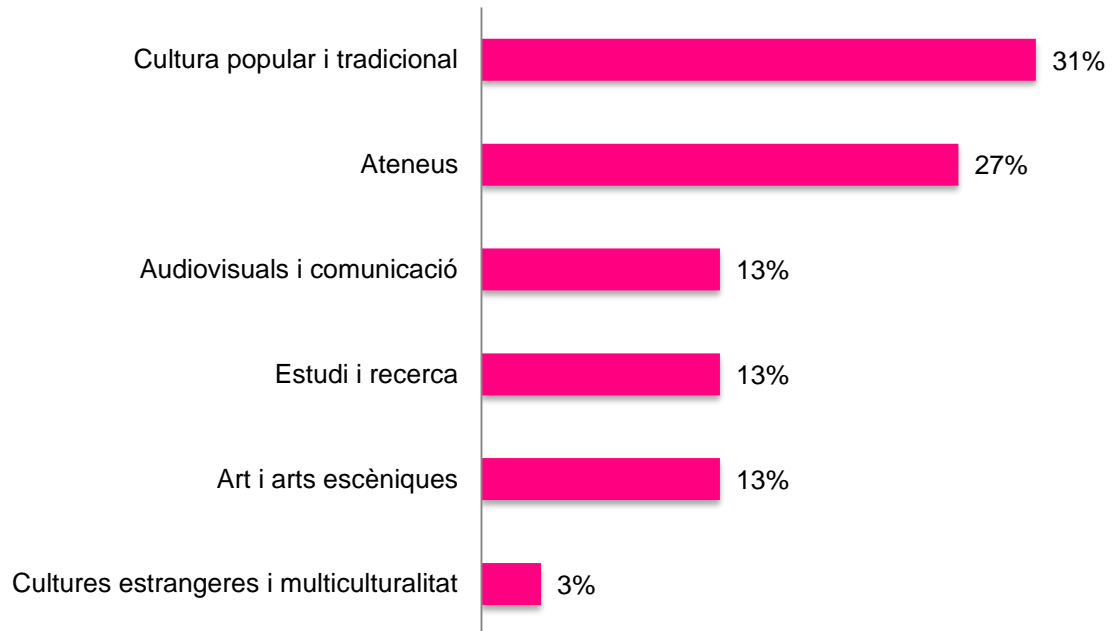
Tot i que de forma general, les entitats de cooperació al desenvolupament són predominants en aquest àmbit, cal assenyalar que la mostra en aquest cas no és el suficientment gran per mantenir versemblança amb la realitat.

Gràfic 24: Àmbit d'actuació prioritari dins de la cooperació, pau i drets humans per a associacions de base

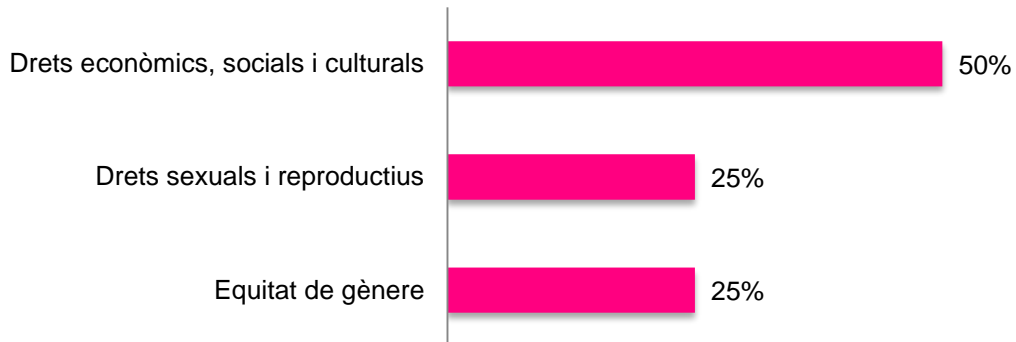
En el cas de les organitzacions de cultura, s'observa que predomina l'àmbit de cultura popular i tradicional i els ateneus –el 31% i el 27% de les associacions respectivament-. En el cas dels àmbits d'audiovisuals i comunicació, estudi i recerca i, arts i arts escèniques, apleguen en cada cas el 13% de les organitzacions. Per últim, en el cas de la promoció de cultures estrangeres i la multiculturalitat s'hi troben el 3% i ha quedat sense representació l'àmbit de cultura i llengua catalana.

Gràfic 25: Àmbit d'actuació prioritari dins de cultura per a associacions de base

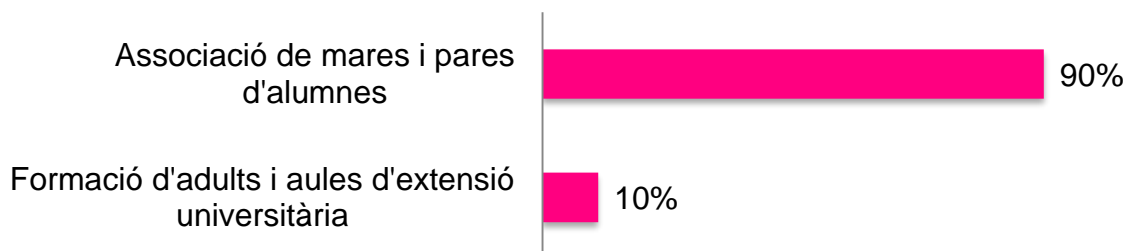
Els drets civils apleguen tres tipus de temàtiques, els drets econòmics, social i culturals format pel 50% de les organitzacions i els dels drets sexuals i reproductius i l'equitat de gènere que apleguen el 25% respectivament. De igual forma que en el cas de la cooperació, la mida de la mostra no permet establir una concordança amb la realitat.

Gràfic 26: Àmbit d'actuació prioritari dins dels drets civils per a associacions de base

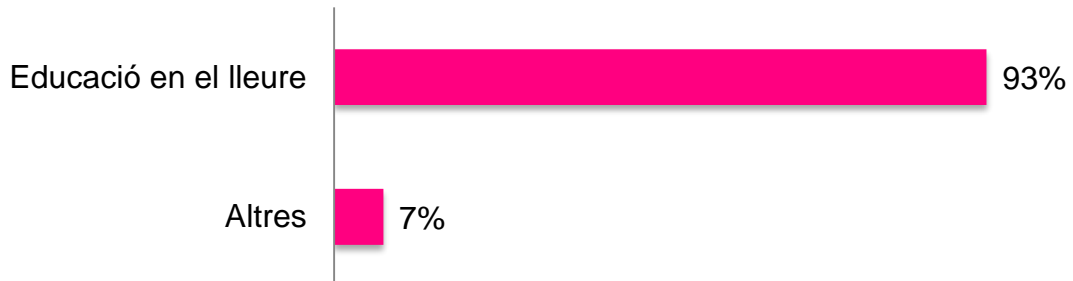
En l'àmbit de la formació i l'educació s'agrupen les associacions de mares i pares d'alumnes i també les organitzacions adreçades a la formació d'adults i les aules d'extensió universitària. La participació de les AMPA ha estat del 90%.

Gràfic 27: Àmbit d'actuació prioritari dins de la formació i educació per a associacions de base

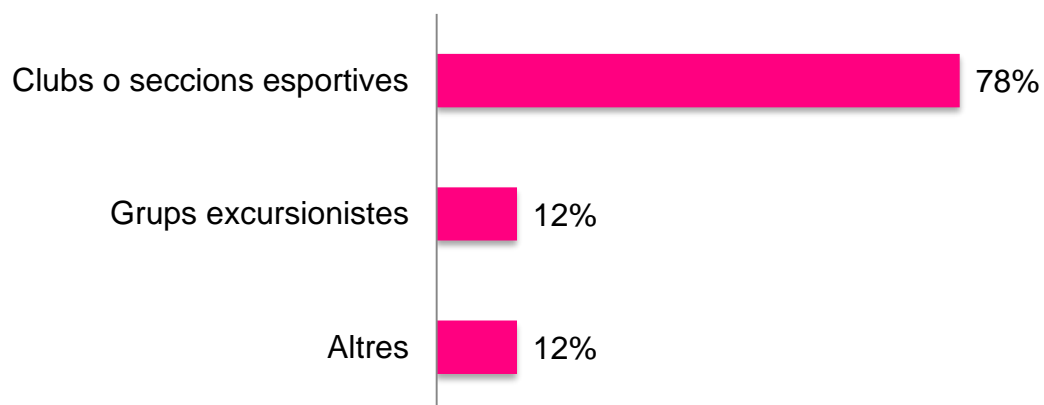
En l'associacionisme juvenil s'han diferenciat els àmbits del lleure i de les associacions d'estudiants. El 93% de les respostes recollides corresponen al lleure i el 7% en l'opció altres que aplega casals de joves i seccions juvenils de partits polítics.

Gràfic 28: Àmbit d'actuació prioritari dins de l'associacionisme juvenil per a organitzacions de base

En l'àmbit esportiu predominant els clubs i seccions esportives amb el 78% d'organitzacions. El 12% són grups excursionistes i el 12% s'ubiquen en altres i correspon a organitzacions que realitzen activitats formatives esportives.

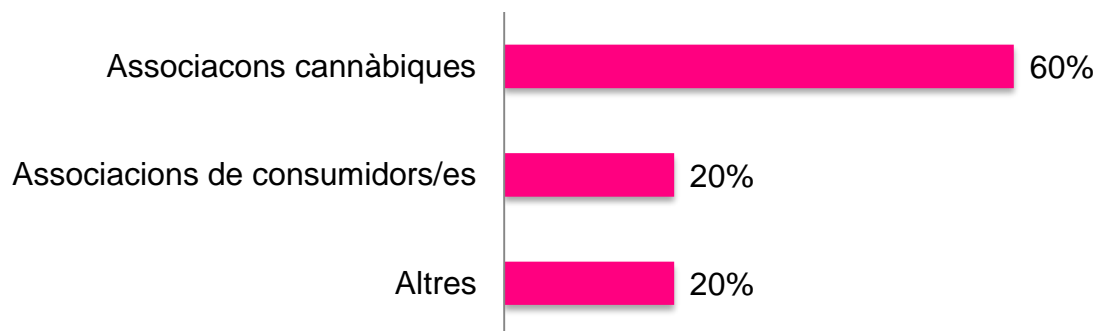
Gràfic 29: Àmbit d'actuació prioritari dins de l'esport per a associacions de base

L'últim àmbit d'actuació, 'altres', recull associacions cannàbiques i associacions de consumidors/es i també altres opcions no contemplades en els àmbits anteriors. En aquest cas, només s'ha trobat l'opció associació professional.

Gràfic 30: Àmbit d'actuació prioritari dins d'altres per a associacions de base

5.2. Eines i instruments d'organització interna

En el qüestionari de recollida d'informació es pregunta pel grau de desenvolupament de diferents eines i instruments de gestió

Més del 70% compta amb registre d'associats/des, té els estatuts i memòries disponibles obertament i compta amb espais de participació – més enllà de l'assemblea i la junta-

organitzativa. Alguns d'ells es trobem estesos entre l'associacionisme com ara el registre d'associats i associades. En el cas de les organitzacions vinculades al CAB, el 85% d'elles compten amb aquest registre. Un altre element força estès té a veure amb la

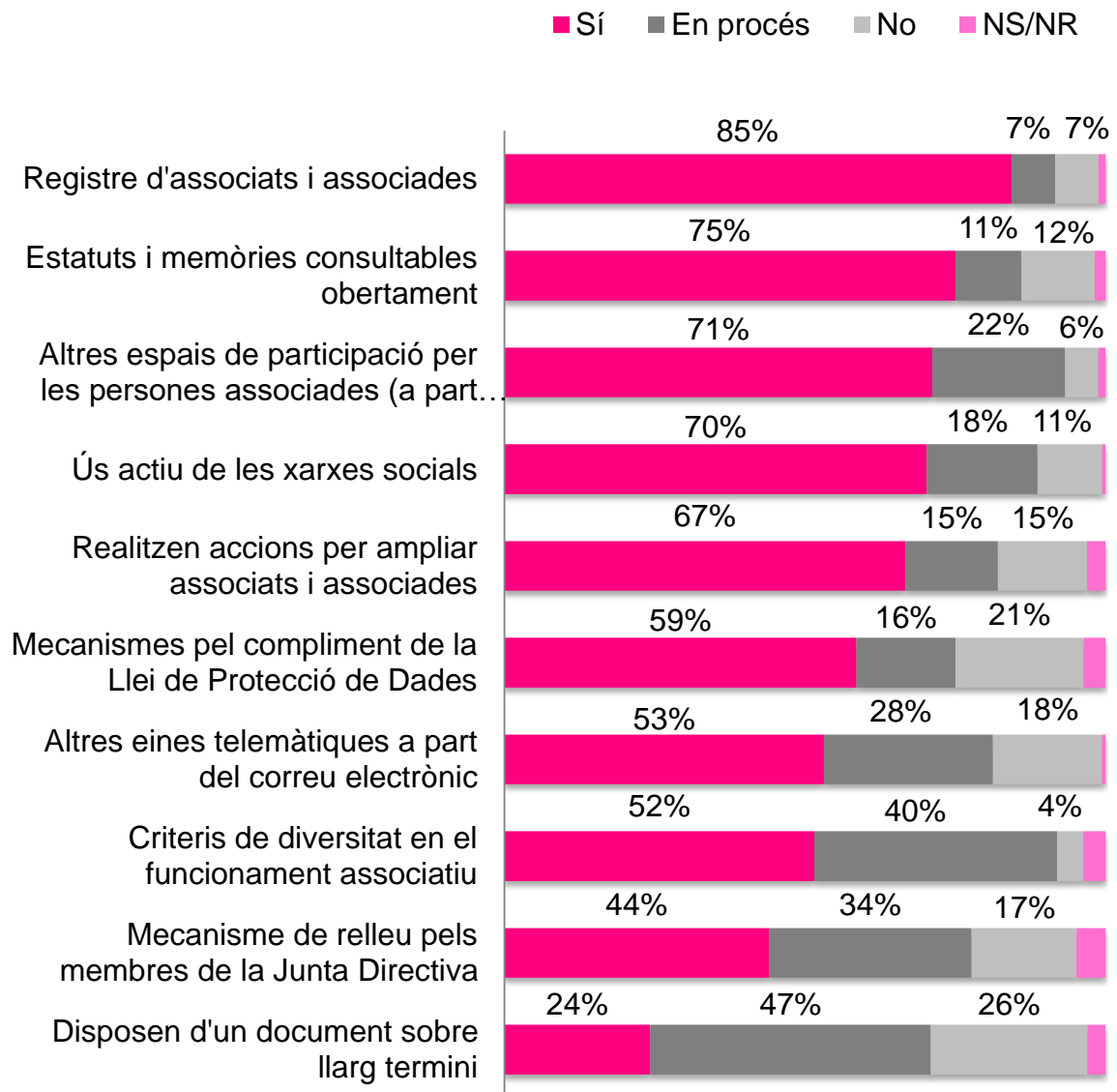
publicació dels estatuts i les memòries de l'entitat de forma que siguin consultables obertament. El 75% de les organitzacions vinculades al CAB afirma tenir-les en aquest format. La creació d'espais de participació –més enllà de les assemblees i les juntes- junt amb l'ús de

les xarxes socials són qüestions també habituals –el 71% i el 70% afirma comptar amb elles-.

Altres eines que es troben presents però no de forma tan majoritària són les accions per ampliar la base social -67% de les organitzacions-, la creació de mecanismes per al compliment de la llei de protecció de dades -59%-, l'ús d'eines telemàtiques a més del correu electrònic -53%-, comptar amb criteris de diversitat i amb mecanismes de relleu en les juntes -52%-. Per aquestes eines, la distància entre el nombre d'organitzacions que hi comptem i aquelles que es troben en procés de desenvolupament s'escurça. L'eina menys desenvolupada és el pla estratègic o document a llarg termini -24% de les organitzacions-. El 47% afirma estar en procés de desenvolupament. Serà un bon exercici per analitzar l'evolució en l'ús d'aquestes eines comparar els resultats amb els de futures edicions del Panoràmic.

Gràfic 31: Grau de desenvolupament de diferents eines i instruments de gestió organitzativa per a associacions de base. Nota: l'opció NS/NR no supera en cap cas el 5% i no es mostra el percentatge concret per facilitar la visualització del gràfic

5.3. Eines i instruments externs

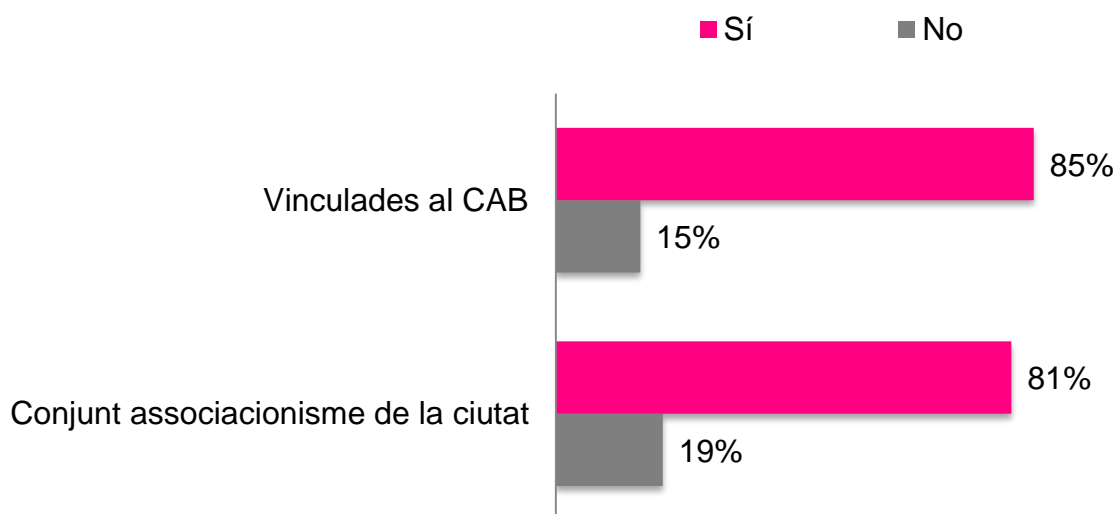
El 85% coneix el centre de serveis a les associacions Torre Jussana i el 76% en fa ús

La ciutat de Barcelona compta des del 1995 amb un centre de serveis a les associacions. Des del 2008 l'espai, ubicat a Torre Jussana, es co-

gestiona entre l'Ajuntament de Barcelona i el CAB. El centre pretén afavorir el desenvolupament associatiu mitjançant l'ofertament de serveis i recursos que responguin a les necessitats del sector.

En l'enquesta del Panoràmic s'ha recollit informació entorn la coneixença i ús d'aquest espai de referència per a l'associacionisme de la ciutat. Del conjunt d'organitzacions vinculades al CAB el 85% el coneix, essent una xifra 4 punts superiors que la del conjunt d'associacions de la ciutat. De forma semblant, les associacions que expressen haver fet ús és del 76% enfront el 70% de les conjunt.

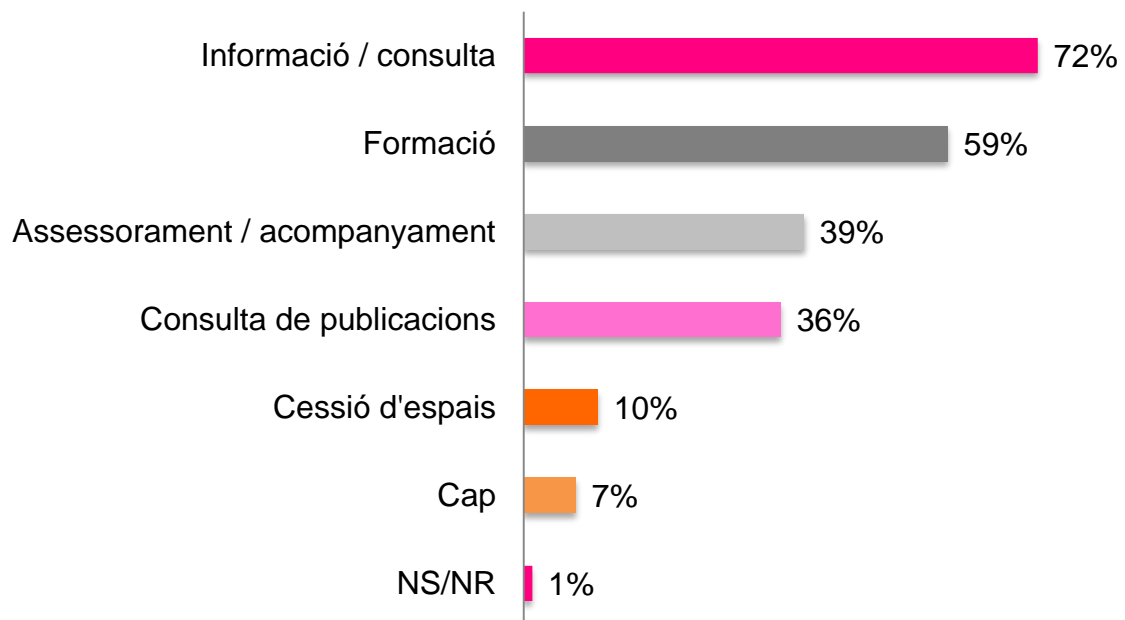
Gràfic 32: Comparativa de la coneixença del centre de serveis a les associacions, Torre Jussana entre les entitats vinculades al CAB i el conjunt de l'associacionisme

Pel que fa l'oferta d'activitats del centre de serveis a les associacions, el més emprat és del d'informació i consulta -72%-, seguit de les activitats

formatives -59%-. L'assessorament i l'acompanyament junt amb la consulta de publicacions ocupen el 3r i 4rt lloc respectivament –amb el 39% i 36% d'organitzacions que fan ús. La cessió d'espais per a la realització d'activitats es demanda pel 10%. Per últim, el 7% de les associacions afirma no fer ús de cap dels serveis.

Gràfic 33: Ús dels serveis oferts pel centre de serveis a les associacions, Torre Jussana. Multi-resposta (no suma 100%)

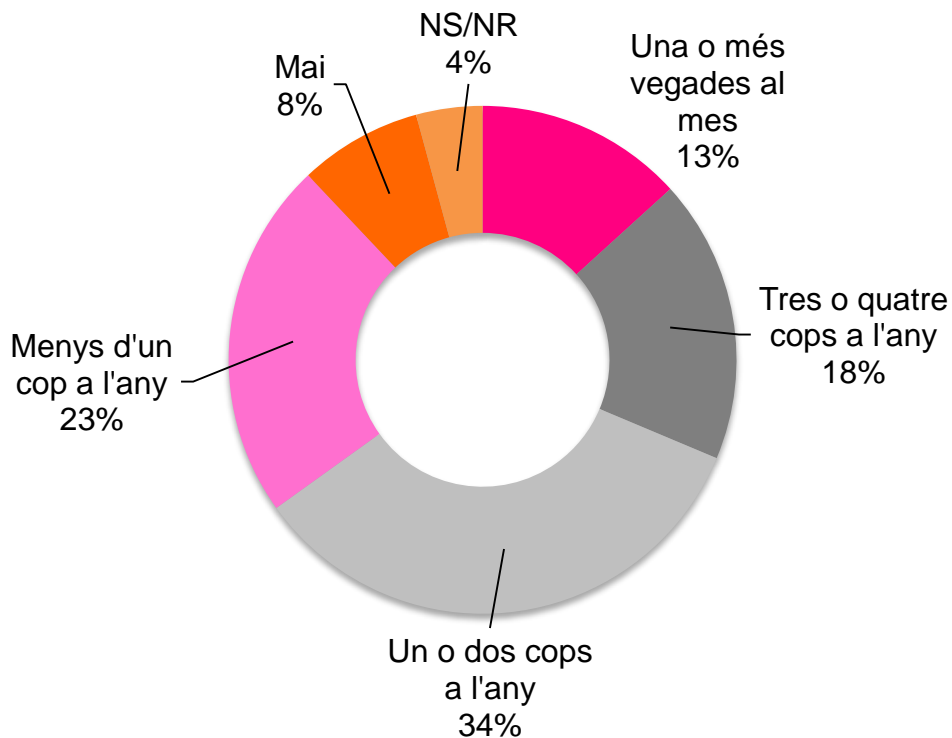
L'ús dels diferents serveis es dona amb més freqüència entre les organitzacions vinculades al CAB que en el conjunt de l'associacionisme. En el cas de la informació i consulta la distància és del 20% i en les activitats formatives del 22%.

Taula 5: Comparativa de l'ús dels serveis oferts pel centre de serveis a les associacions, Torre Jussana, per les entitats vinculades al CAB i el conjunt de l'associacionisme. Multi-resposta (no suma 100%)

	Vinculades al CAB	Conjunt associacionisme de la ciutat
Informació / consulta	72%	52%
Formació	59%	37%
Assessorament / acompanyament	39%	25%
Consulta publicacions	36%	18%
Cessió d'espais	10%	6%
Cap	7%	12%
NS / NR	1%	1%

La freqüència en l'ús de les activitats i serveis del centre es de forma habitual de un o dos cops a l'any -34% dels casos- i en conjunt, el 65% de les associacions el fa servir al menys 1 cop a l'any.

Gràfic 34: Freqüència d'ús de les activitats i serveis oferts pel centre de serveis a les associacions, Torre Jussana

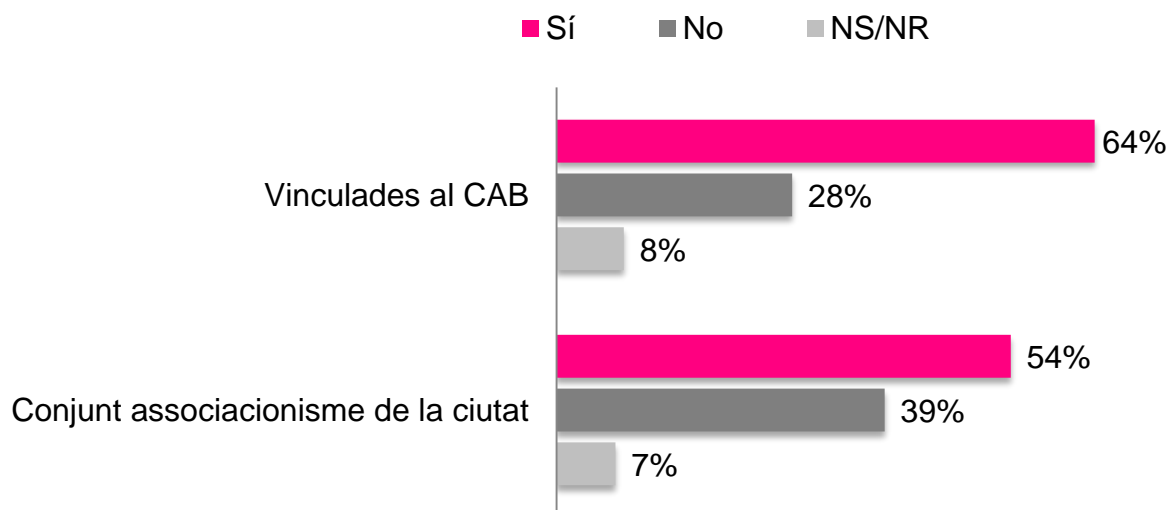

Una altra eina externa que pot contribuir a la millora associativa és el Codi ètic de les associacions de Barcelona. Es tracta d'un instrument d'assessorament, conducta i autoregulació, que recull les premisses necessàries per a que les associacions de la ciutat que treballen dins

d'un marge de valors cívics hi estiguin reflectides. El Codi ètic sorgeix del debat i les reflexions recollides en el 1r Congrés d'Associacions de Barcelona realitzat el 2001 i està liderat pel CAB.

En l'enquesta del Panoràmic també s'ha pregunta per la coneixença d'aquest instrument. Els resultats mostren que el 64% afirma que el coneix enfront del 28% que diu no conèixer-lo i el 8% que no ho sap o no respon. La proporció d'organitzacions que saben què és el Codi ètic és de 10 punts superiors en comparació al conjunt de l'associacionisme de la ciutat.

Gràfic 35: Comparativa del coneixement del Codi ètic de les associacions de Barcelona

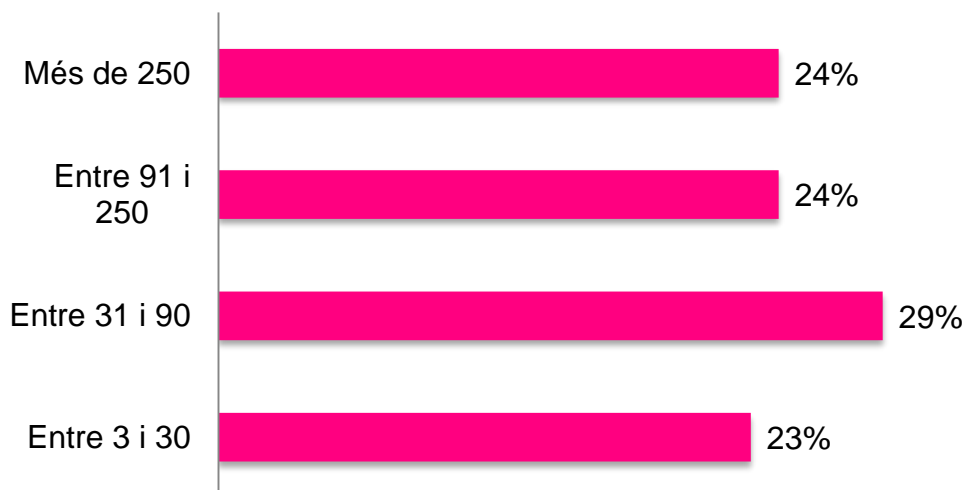
6. Les persones

6.1. Persones associades

Les persones associades són les que, mitjançant la seva participació, donen sentit a la raó de ser de les associacions. Es tracta de l'essència, d'allò indispensable que impulsa i legitima la seva missió. Els resultats analitzats sobre les persones associades mostren que les organitzacions vinculades al CAB compten de forma freqüent amb entre 31 i 90 associats/des -29%-. Amb tot, gairebé la meitat compta amb més de 91

associats/des. Aquestes xifres, en termes generals, s'assemblen al conjunt de l'associacionisme de la ciutat.

Gràfic 36: Nombre de persones associades en les associacions de base

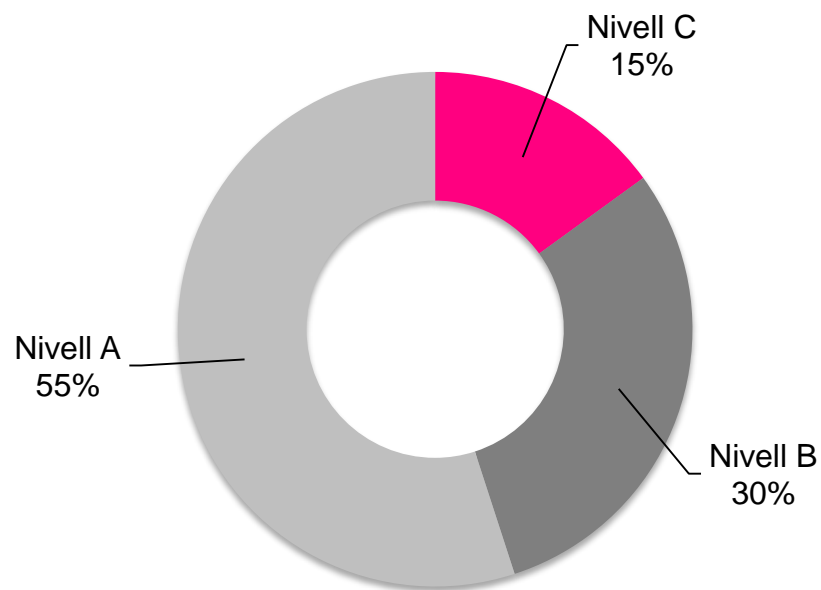

Les persones associades poden establir diferents graus d'implicació amb l'organització. Per tal d'analitzar aquesta implicació, en el Panoràmic s'han establert 3 nivells en funció dels següents criteris:

- Nivell de participació A: assistència a les assemblees, participació continuada a les activitats, col·laboració en l'organització de les mateixes i, si és el cas, pagament de quota.
- Nivell de participació B: assistència a les assemblees, participació puntual en les activitats i, si és el cas, pagament de quota.
- Nivell de participació C: participació puntual i/o, si és el cas, pagament de quota.

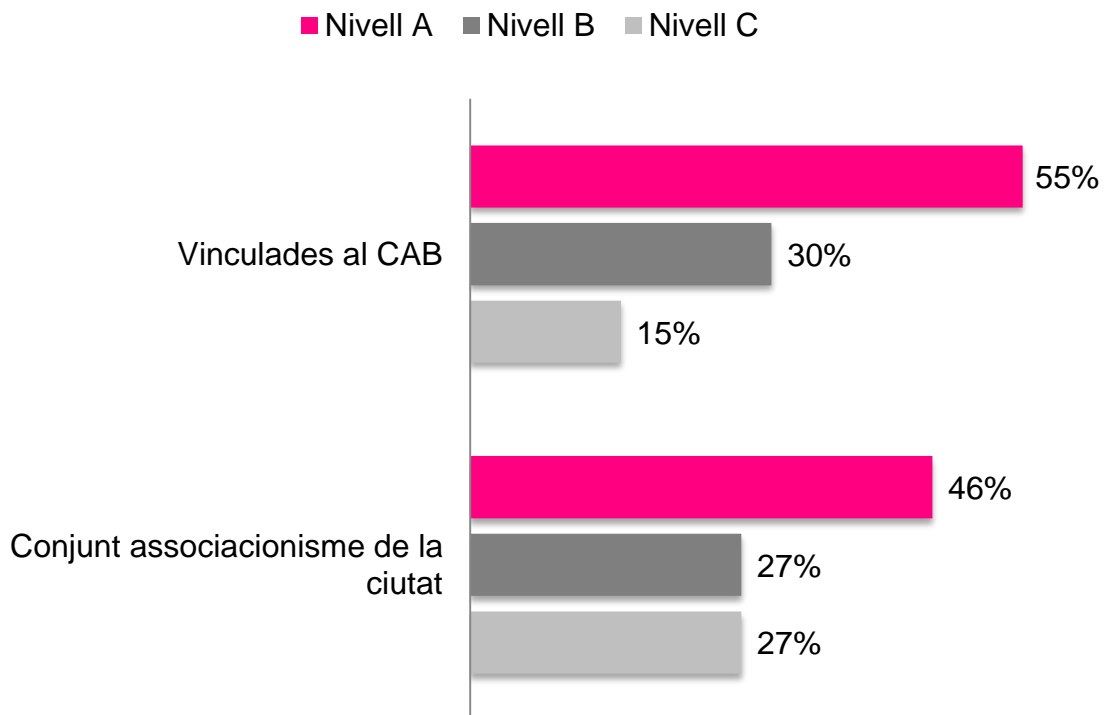
En base als nivells establerts, s'ha recollit el 55% de les persones associades en les organitzacions vinculades al CAB participen amb un nivell A, el 30% amb un nivell B i el 15% amb un nivell C.

Gràfic 37: Persones associades segons nivell de participació en associacions de base

Aquesta distribució en la participació difereix del conjunt de l'associacionisme de la ciutat on la participació dels nivells B i C és equitativa. Tanmateix, el grau d'implicació A és predominant en tots dos casos.

Gràfic 38: Distribució de persones associades segons nivell de participació en associacions de base per organitzacions vinculades al CAB i pel conjunt de l'associacionisme de la ciutat

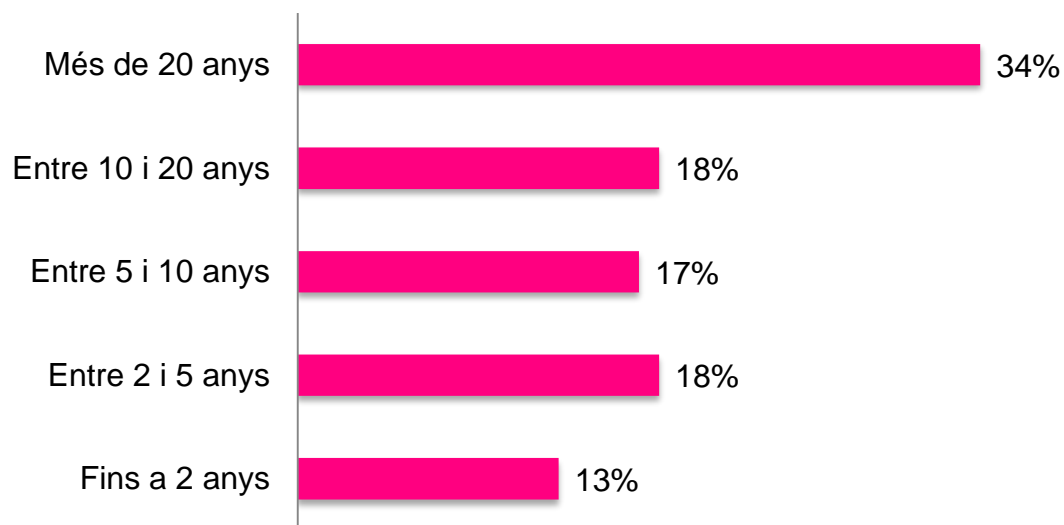
2 de cada 4 persones associades fa més de 10 anys que està vinculada a l'associació

En relació a la fidelització de les persones, s'ha analitzat el temps que fa que les persones sòcies estan vinculades amb l'organització. Les

dades mostren que el 34% dels associats i associades fa més de 20 anys que participa en l'associació i el 18% compta amb una participació que oscil·la entre els 10 i 20 anys. Amb això, es pot afirmar que hi ha un grau alt de fidelització donat que la meitat de les persones associades a les entitats vinculades al CAB ho és des de fa més de 10 anys. Aquesta xifra

és lleugerament superior -2%- a la del conjunt de l'associacionisme de la ciutat.

Gràfic 39: Antiguitat de les persones associades en les associacions de base

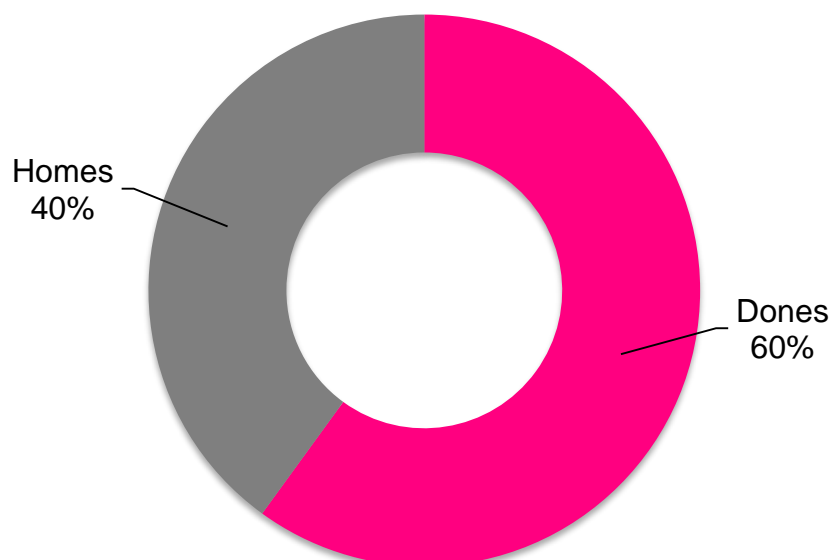
Taula 6: Comparativa en l'antiguitat de les persones associades en les organitzacions vinculades al CAB i en el conjunt de l'associacionisme de la ciutat

	Vinculades al CAB	Conjunt associacionisme de la ciutat
Fins a 2 anys	13%	14%
Entre 2 i 5 anys	18%	19%

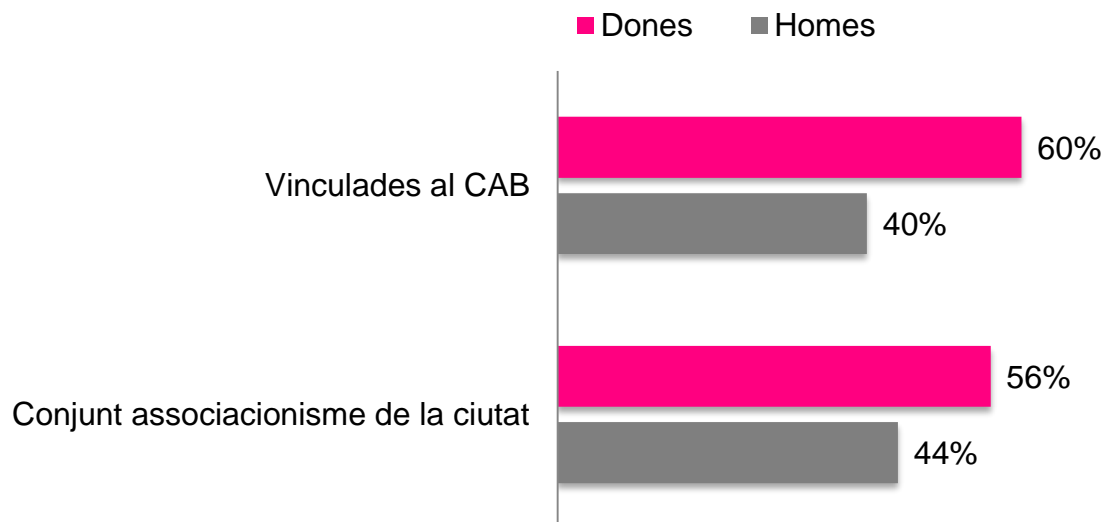
Entre 5 i 10 anys	17%	19%
Entre 10 i 20 anys	18%	16%
Més de 20 anys	34%	32%

Pel que fa a la participació per sexe, el 60% de les persones associades són dones i el 40% són homes. En comparació amb el conjunt de l'associacionisme de la ciutat, a les associacions vinculades al CAB hi ha més presència de dones -4% més-.

Gràfic 40: Proporció de dones associades i homes associats en les associacions de base

Gràfic 41: Comparativa de la proporció de dones associades i homes associats en les associacions de base vinculades al CAB i en el conjunt de l'associacionisme de la ciutat

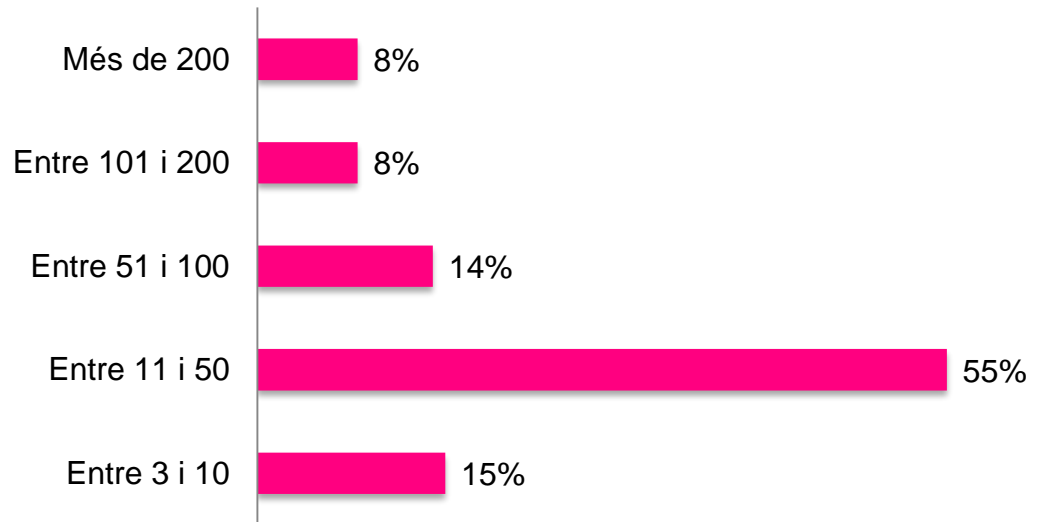

6.2. Participació en els espais i instruments de govern

Tal com s'ha assenyalat a partir dels nivells implicació, les persones associades poden participar de forma més o menys activa en els espais i instruments de govern. Per a les associacions, l'assemblea és l'espai essencial de presa de decisions. En el cas de les entitats vinculades al CAB les assemblees compten amb entre 11 i 50 persones de forma majoritària –55% del casos- i les assemblees amb més de 50 persones suposen el 30% de les associacions. El 15% restant són assemblees formades per entre 3 i 7 persones.

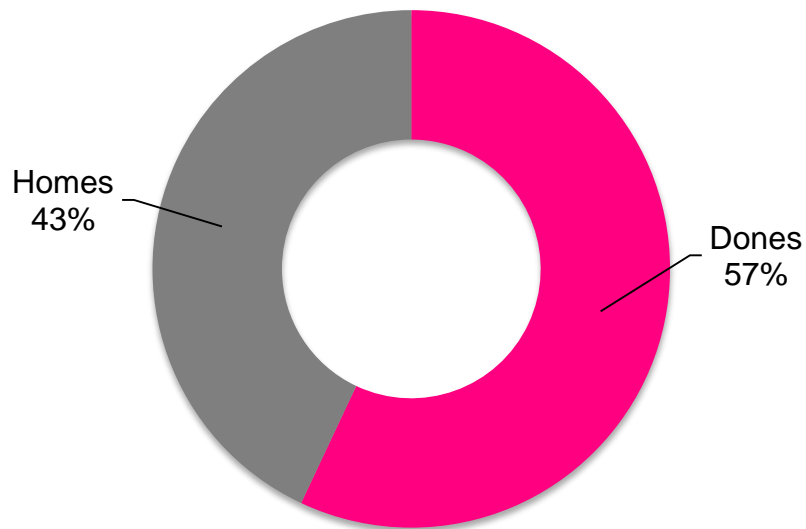
Gràfic 42: Nombre de participants en les assemblees en les associacions de base

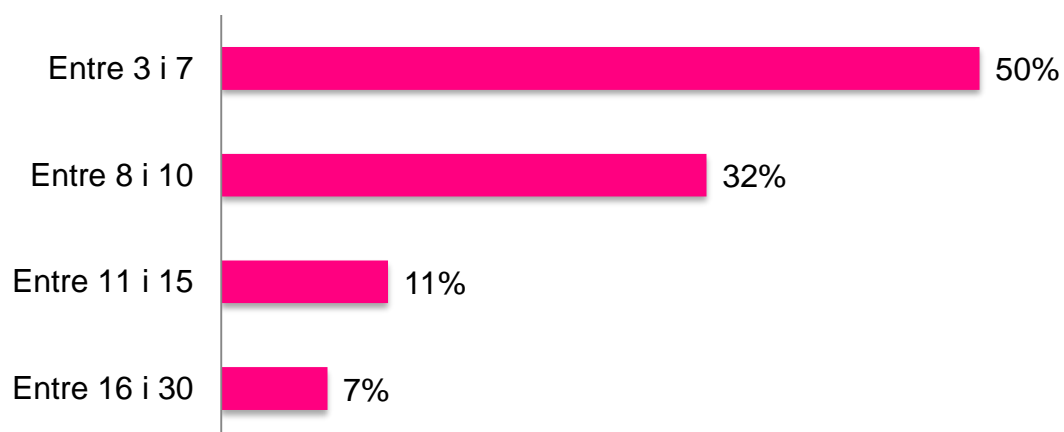
En relació a la participació assembleària de dones i homes s'observa que la proporció d'homes creix en comparació amb la seva presència com a associats –exactament un 3%-. En comparació amb el conjunt de l'associacionisme de la ciutat, les xifres són exactament les mateixes.

Gràfic 43: Proporció de dones associades i homes associats en les assemblees

Les juntes, són un segon instrument de govern que articula les decisions preses en l'assemblea. Una de cada dos juntes està formada per entre 3 i 7 persones. El 32% per entre 8 i 10 persones i el 18% per 11 o més persones. La mitjana es situa en les 7 persones i el 12% compta exactament amb 3 persones a la junta, és a dir, el mínim imprescindible.

Gràfic 44: Nombre de persones en les juntes directives

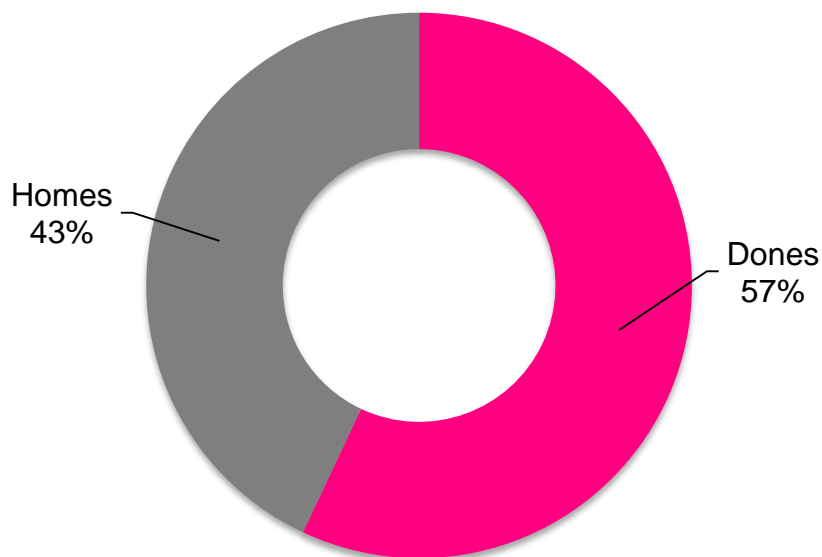

La participació de dones i homes a les juntes és proporcional a la participació per sexe en les associacions

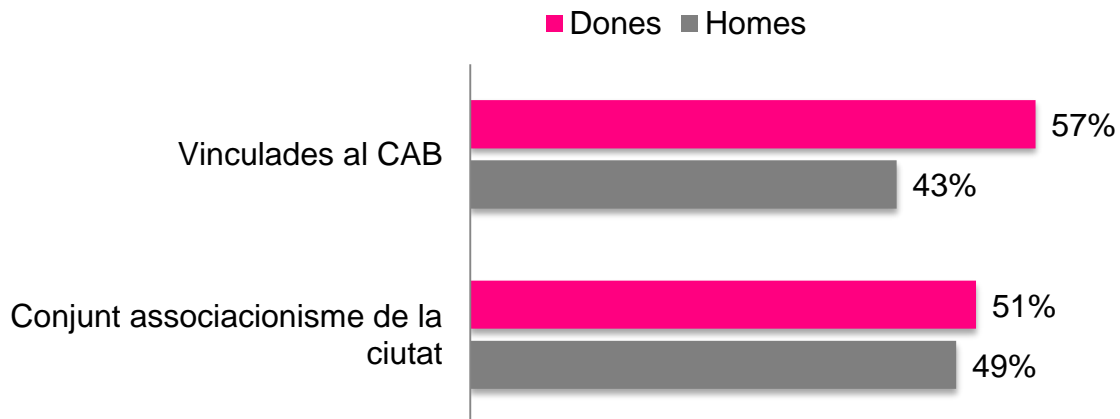
Per últim i en relació a la participació de dones i homes, els resultats són exactament iguals que en el cas de les assemblees, és a dir, hi ha una proporció

de 57% de dones enfront del 43% dels homes. La participació en les juntes de les organitzacions vinculades al CAB és superior a la del conjunt de l'associacionisme.

Gràfic 45: Proporció de dones i homes a les juntes

Gràfic 46: Comparativa de la proporció de dones i homes a les juntes de les organitzacions vinculades al CAB i del conjunt de l'associacionisme de la ciutat

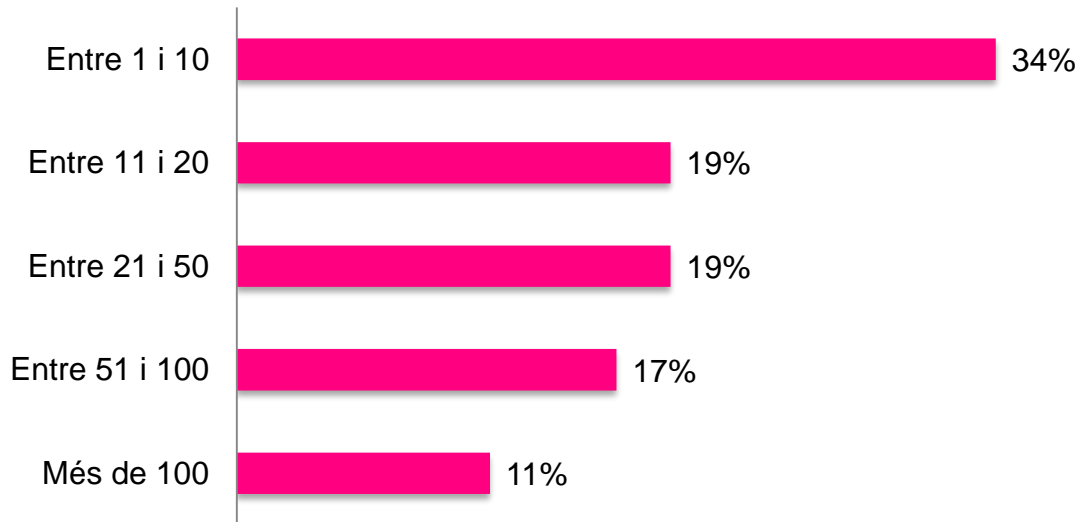

6.3. Persones voluntàries

Les persones voluntàries formen part de l'ADN del món no lucratiu. L'activitat voluntària és una forma de participació que sovint es concreta en un projecte i es troba acotada en el temps. Amb tot, tal com s'assenyala al Panoràmic de les associacions de Barcelona 2014, es tracta d'un concepte polisèmic que cada organització interpreta en funció de la seva missió i les seves característiques.

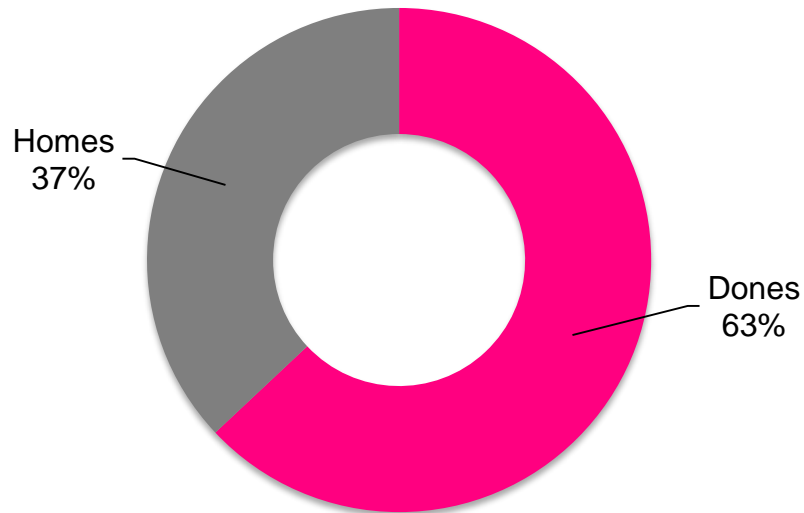
De les entitats vinculades al CAB, el 43% ha manifestat comptar amb persones voluntàries en els seus equips. De forma habitual, els equips compten amb entre 1 i 20 persones voluntàries -53%- i, de fet, l'interval de fins a 10 persones voluntàries predomina per sobre dels altres -34%-.

Gràfic 47: Nombre de persones voluntàries

La participació de dones i homes en els equips voluntaris segueix la mateixa tendència que en el cas de les persones associades, amb un predomini de dones. En aquest cas, les dones representen el 63% del total -3 punts més que en el cas de les persones associades-. Els homes voluntaris representen l'altre 37%.

Gràfic 48: Proporció de dones voluntàries i homes voluntaris

6.4. Persones remunerades

L'últim tipus de relació entre persones i associacions que es recull en aquest bloc són les persones remunerades. De forma habitual aquest tipus de relació s'estableix a partir d'un contracte laboral però, en alguns casos, poden establir-se col·laboracions –amb treballadors/es

autònoms/es-. Amb el concepte doncs recull totes dues opcions.

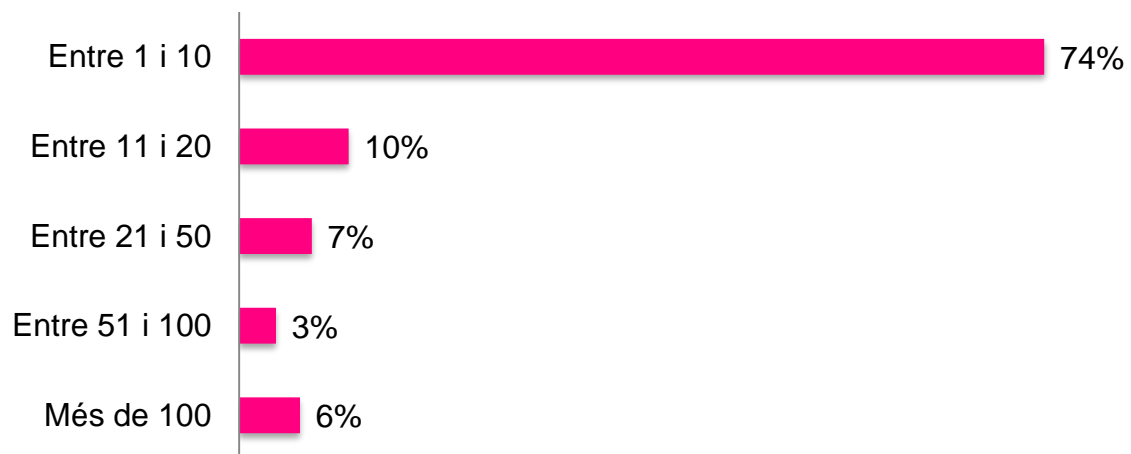
El 41% de les organitzacions vinculades al CAB compta amb persones remunerades

---

El 41% de les organitzacions vinculades al CAB comptem amb persones remunerades en els seus equips. De forma general, el nombre de

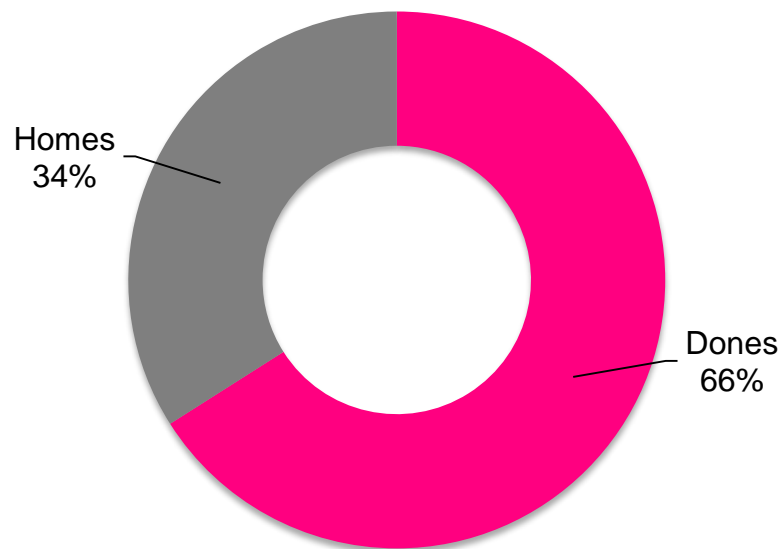
persones remunerades oscil·la entre 1 i 10 persones -79% dels casos-.

Gràfic 49: Nombre de persones remunerades

El fet de comptar amb persones remunerades s'associa amb el volum d'ingressos. Les organitzacions amb ingressos menors als 30.000 euros compten amb entre 1 i 2 persones remunerades mentre que per a ingressos superiors el nombre de remunerades augmenta. Pel que fa a la presència de dones i homes, s'observa que el 66% de les persones remunerades són dones enfront del 34% que són homes.

Gràfic 50: Proporció de dones remunerades i homes remunerats

7. Recursos econòmics i finançament

7.1. Ingressos i despeses

Els recursos econòmics són necessaris per aconseguir amb la missió i donar continuïtat a l'activitat. Les associacions vinculades al CAB van comptar l'any 2013 amb uns ingressos heterogenis. Al contrari que en

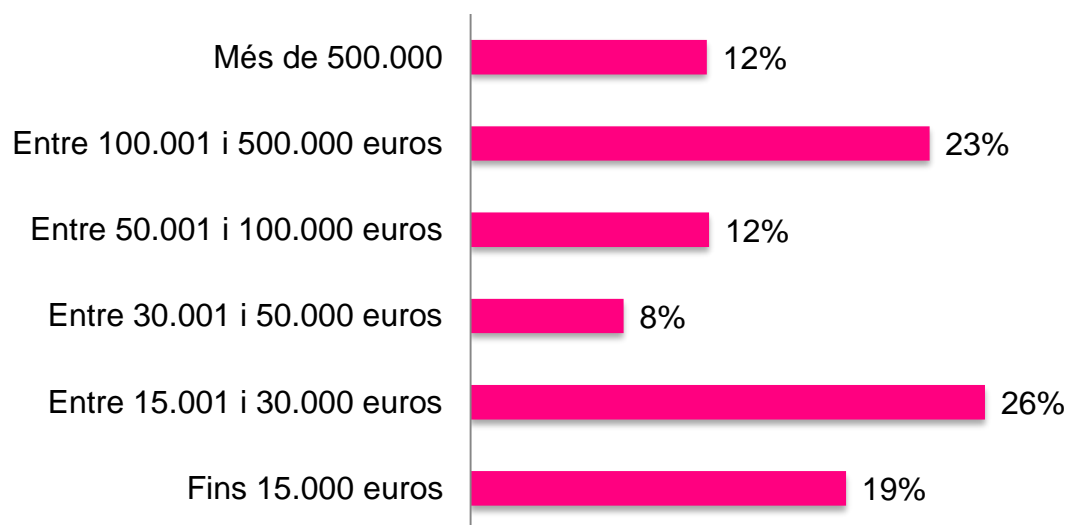

Els ingressos més freqüents es concentren en dos trams: entre els 15 i 30 mil euros a l'any i, entre 100 i 500 mil euros a l'any

les dades de conjunt de l'associacionisme de la ciutat, no s'ha detectat diferències significatives entre organitzacions de base i de segon nivell o superior, en aquest cas no és així. Les dades mostren que el 45% de les organitzacions van comptar amb uns

ingressos inferiors als 30.000 euros, un 20% entre 30.000 i 100.000 euros i el 35% van tenir uns ingressos superiors als 100.000 euros.

Gràfic 51: Ingressos econòmics reals l'any 2013

La previsió dels ingressos realitzada a l'inici del 2013 i els ingressos reals per terme general no tenen una coincidència exacta. L'anàlisi per grandària d'organitzacions –petita, mitjana i gran- en base al volum d'ingressos mostra que les associacions més petites van comptar amb un ingressos lleugerament superiors al previstos. En el cas de les associacions mitjanes i grans els ingressos reals es van situar per sota. Pel que fa a les despeses, aquestes mantenen la mateixa lògica que en el cas dels ingressos donat que es tracta de dades emparellades.

Les dades de les associacions vinculades al CAB són més elevades que els resultats obtinguts per al conjunt de l'associacionisme de la ciutat,

on les associacions petites comptaven amb prop de 7.000 euros anuals, les mitjanes entorn el 24.000 euros i les grans d'uns 100.000 euros.

Taula 7: Ingressos i despeses previstos i reals el 2013 segons grandària de les associacions (percentils)

	Ingressos previstos	Ingressos reals	Despeses previstes	Despeses reals
Associació petita	15.650,00 €	16.450,50 €	14.879,53 €	16.319,50 €
Associació mitjana	60.000,00 €	43.000,00 €	58.348,00 €	42.250,00 €
Associació gran	262.000,00 €	225.000,00 €	184.324,88 €	190.507,00 €

L'anàlisi del resultat de l'exercici, és a dir, la diferència entre ingressos i despeses reals en l'any 2013 mostra diferències també en funció de la grandària de les associacions. Les organitzacions petites i mitjanes van tenir la menor desviació –de l'1% i 2% respectivament-, mentre que les associacions grans van tenir un marge entorn el 18%.

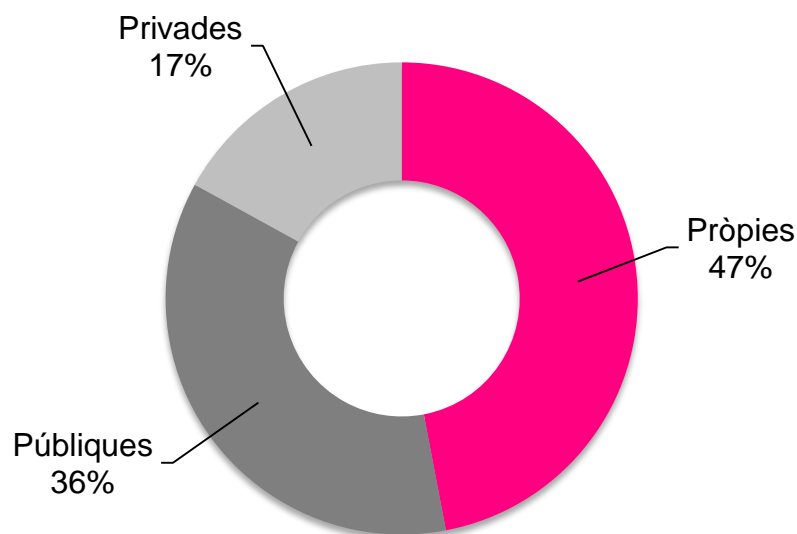
Taula 8: Resultat de l'exercici el 2013

	Ingressos reals	Despeses reals	Diferència	Taxa de variació
Associació petita	16.450,50 €	16.319,50 €	131,00 €	1%
Associació mitjana	43.000,00 €	42.250,00 €	750,00 €	2%
Associació gran	225.000,00 €	190.507,00 €	34.493,00 €	18%

7.2. Fonts de finançament

La principal font de finançament de les organitzacions vinculades al CAB és la pròpia –el 47% del total-. És a dir, aquella que prové de les quotes de les persones associades, de la realització d'activitats, la prestació de serveis, ... Pel que fa a les fonts públiques, aquestes suposen el 36% del total i les privades el 17%. En la realització d'aquests càlculs s'ha omès la resposta d'una entitat de base que compta amb un elevat pressupost que provocava un biaix cap a les fonts públiques.

Gràfic 52: Ingressos en 2013 de les associacions de base per procedència de les fonts

La comparació d'aquests resultats amb el conjunt de l'associacionisme de la ciutat mostra tendències semblants però amb certes diferències que probablement es poden explicar donada la major trajectòria de les

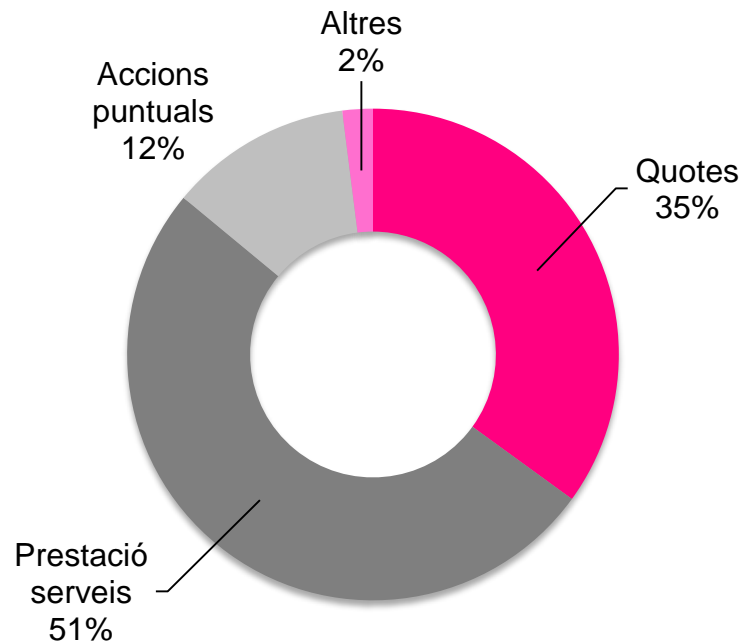
entitats vinculades al CAB. Les fonts pròpies suposen pel conjunt de les associacions de base de la ciutat el 56% dels ingressos, les públiques el 31% i les privades el 13%.

Taula 9: Comparativa dels ingressos en 2013 de les associacions de base per procedència de les fonts per a organitzacions vinculades al CAB i el conjunt de l'associacionisme de la ciutat

	Vinculades al CAB	Conjunt associacionisme de la ciutat
Fonts pròpies	47%	56%
Fonts públiques	36%	31%
Fonts privades	17%	13%

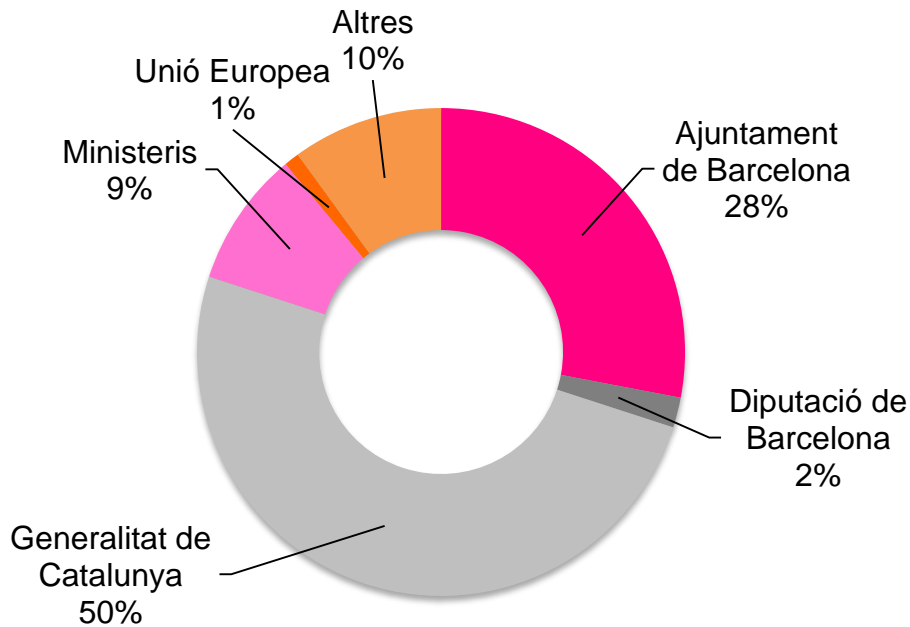
L'anàlisi detallat de les fonts pròpies mostra que la prestació de serveis representa el 51% del total, les quotes el 35% i les accions puntuals per recaptar fonts el 12%. Tanmateix el 2% provenen d'altres fonts pròpies que són, per terme general i tal com expressen les entitats a partir d'una pregunta oberta, rendes provinents de lloguer d'espais.

Gràfic 53: Ingressos en 2013 de les organitzacions de base provinents de fonts pròpies

Pel que fa a les fonts públiques de finançament, s'observa que el 50% dels ingressos corresponent a la Generalitat de Catalunya i el 28% a l'Ajuntament de Barcelona. Les altres fonts públiques –que representen el 10% del total- fan referència principalment a d'altres ajuntaments catalans, sovint en organitzacions a diferents seus dins el territori català, i a governs autonòmics d'altres Comunitats Autònomes, sobretot en cases regionals.

Gràfic 54: Ingressos en 2013 de les organitzacions de base provinents de fonts públiques

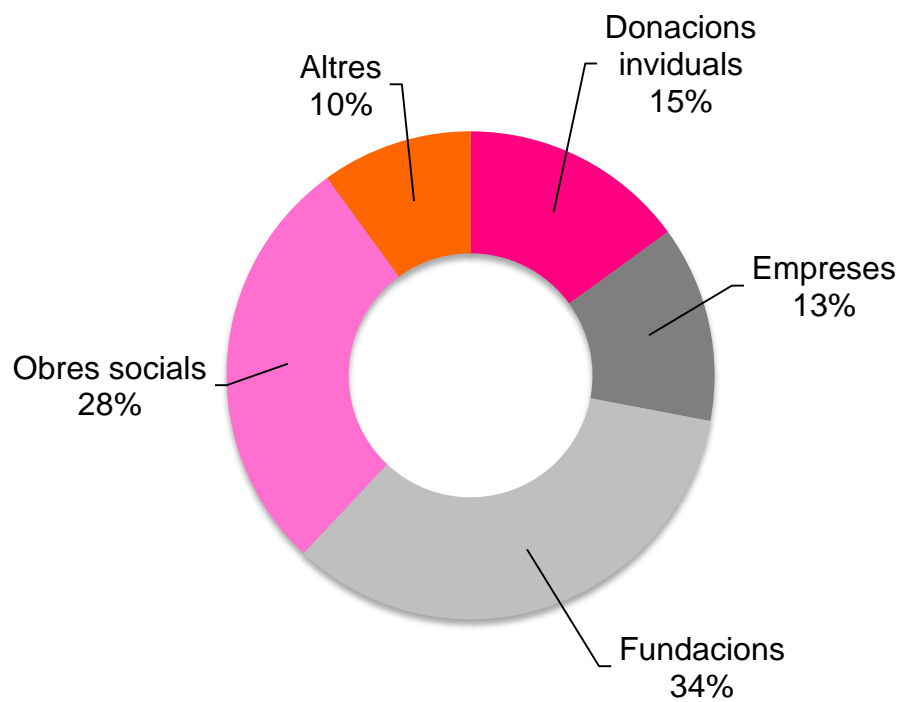
Una part significativa de les organitzacions que compten amb fonts de finançament públic per part de la Generalitat de Catalunya tenen una relació de conveni o contractació amb aquesta. Es tracta, principalment, d'organitzacions que treballen en l'acció social amb persones amb discapacitat i/o infància i joventut.

Les fonts privades d'ingressos acostumen a ser les menys representades dins el conjunt del món no lucratiu i en el cas de les entitats vinculades al CAB també succeeix. Tal com s'ha vist són el 3r tipus de font amb el 17% del volum d'ingressos en 2013.

D'aquestes fonts privades, el 34% provenen de fundacions, el 28% d'obres socials, el 15% de donacions individuals i el 13% d'empreses. El

10% restant prové, segons expliquen les organitzacions, d'entitats col·laboradores.

Gràfic 55: Ingressos en 2013 de les organitzacions de base provinents de fonts privades

7.3. Eines de millora econòmica

Dins l'enquesta del Panoràmic es pregunta sobre el grau de desenvolupament de diferents eines econòmiques i de gestió, com ara un pla per diversificar fonts, un pla per incrementar-los i fer servir

---

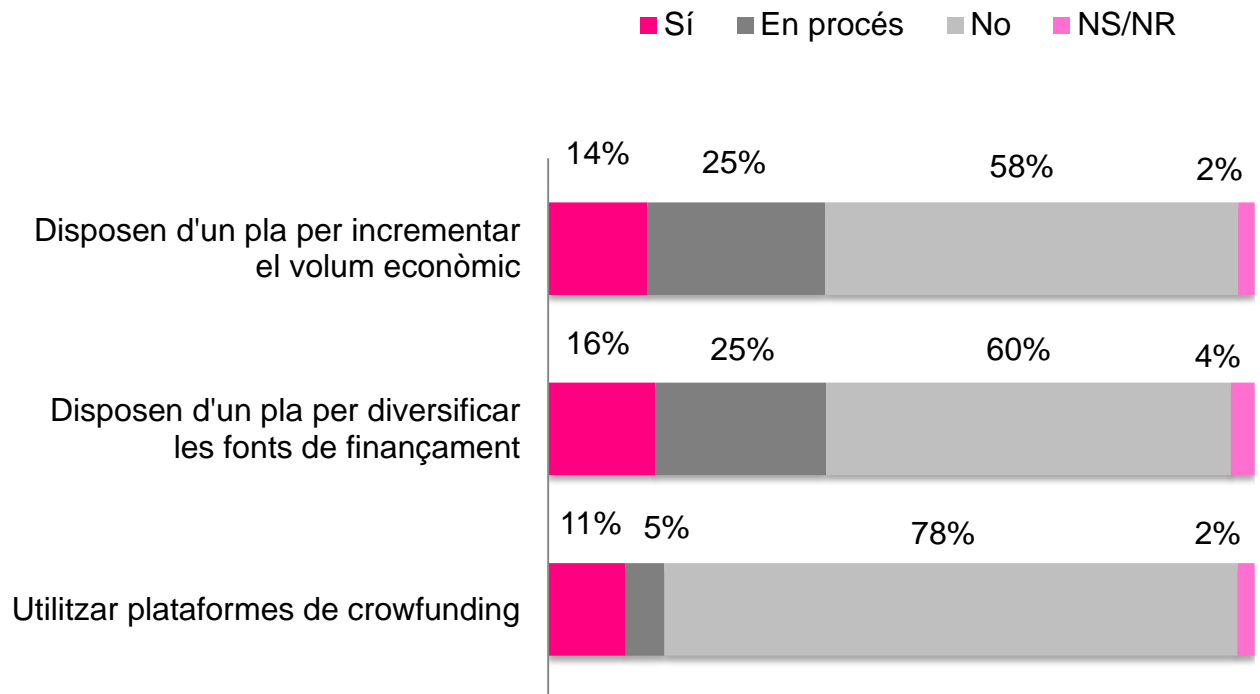
Prop del 60% de les organitzacions no compta amb un pla per incrementar o diversificar les fonts de finançament

plataformes de crowdfunding. En tots tres casos, els resultats per les organitzacions vinculades al CAB mostra que es tracta d'eines poc desenvolupades. El 14% afirma comptar amb un pla per incrementar el volum econòmic i el 25%

diu estar en procés de desenvolupar-ho. S'obtenen resultats similar pel que fa al desenvolupament de plans de diversificar fonts – 16% els té i el 25% afirma estan desenvolupant-lo-.

Gràfic 56: Grau de desenvolupament de diferents eines

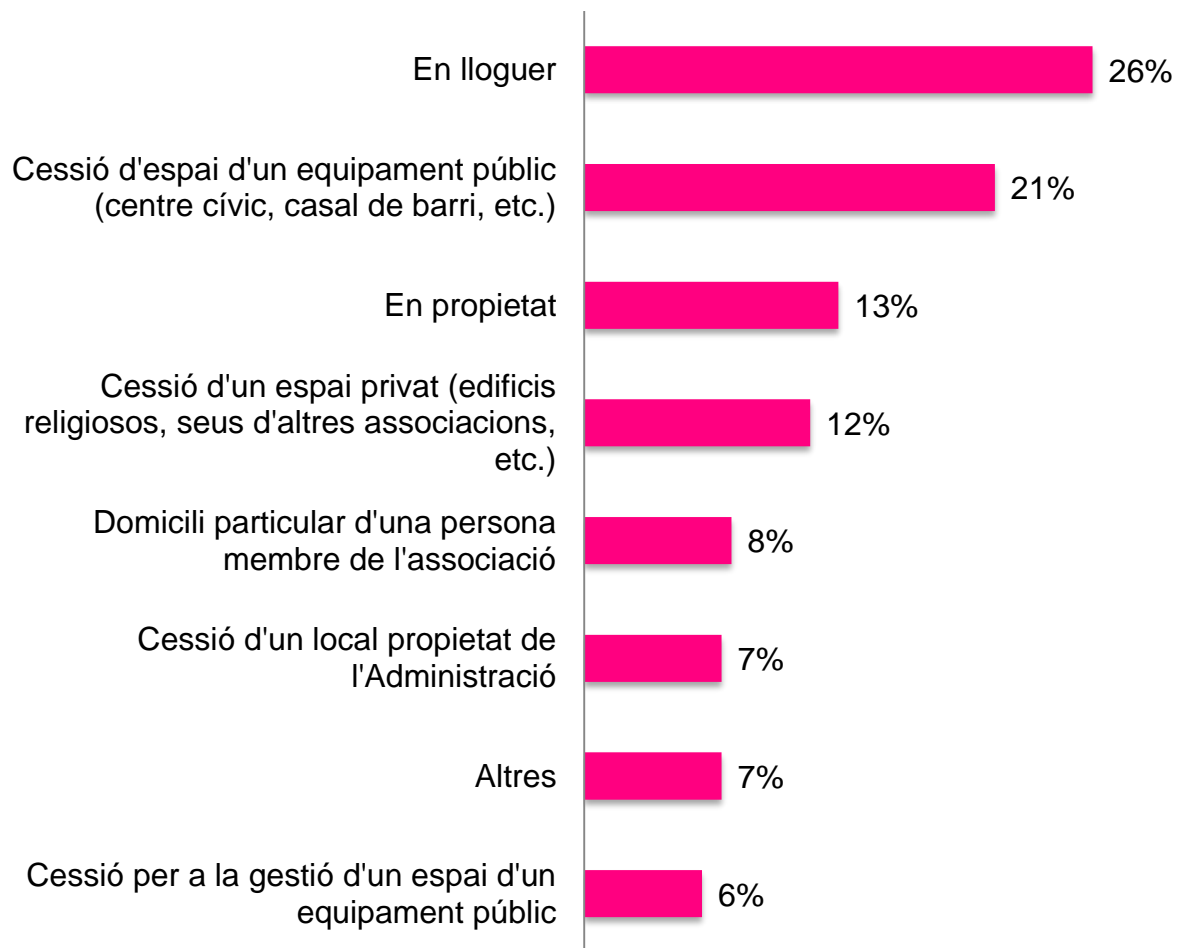
8. Espais i equipaments

8.1. Seus de les associacions

Les seus de les associacions es poden ubicar en diferents espais i comptar amb diverses fórmules contractuals. En el cas de les associacions vinculades al CAB, s'observa que el 26% de les seus es troba en lloguer, el 21% compta amb un espai cedit per un equipament públic –com pot ser un centre cívic, casal de barri, etc.-, el 13% compta amb la propietat de la seu i el 12% té cedit l'espai dins d'un equipament privat – edificis religiosos, seus d'altres associacions, etc.-. El 28% restant compta amb

altres fórmules com són la cessions públiques per a la gestió d'un equipament o el domicili particular d'un/a membre de l'associació. En l'opció altres s'ubiquen principalment seus provisionals.

Gràfic 57: Situació actual de la seu

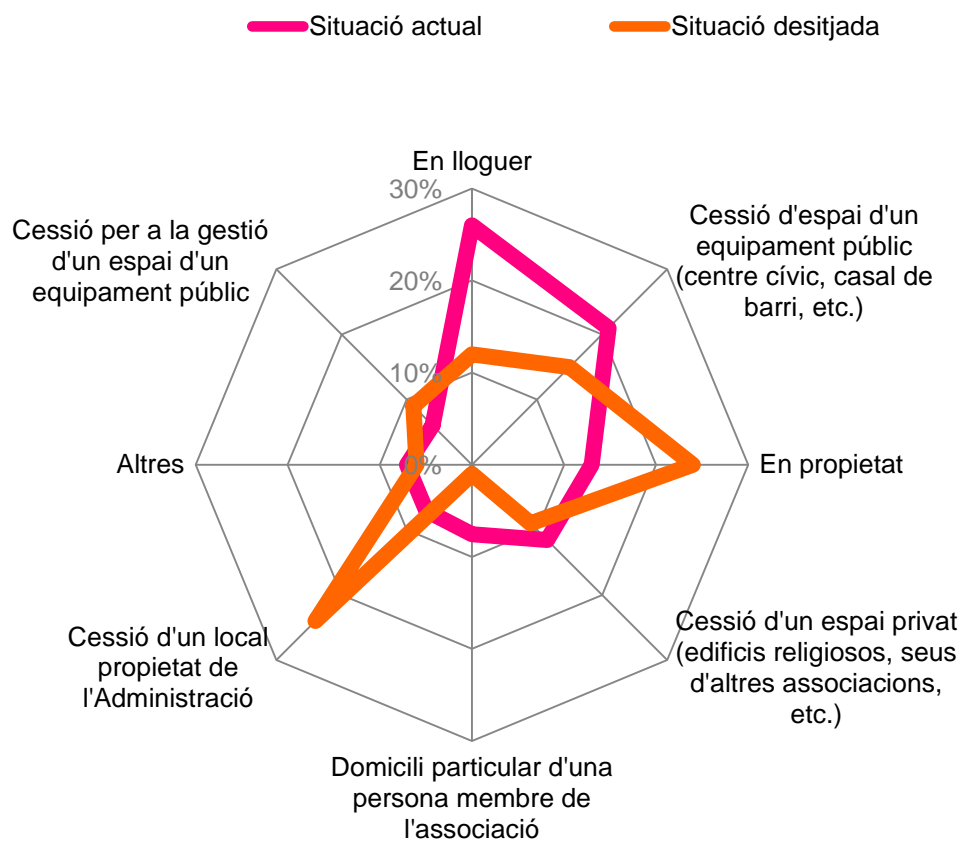

En el Panoràmic de les associacions de Barcelona es va preguntar també per l'opció desitjada en relació a la seu, a fi d'analitzar si els espais i equipaments amb que compten les associacions de la ciutat són els adients. En el següent gràfic es pot visualitzar les diferències existents

entre la seu actual i la desitjada. Les respostes no coincidents entre la seu actual i la desitjada sumen el 66% del total de respostes.

S'observa que les situacions desitjades predominants són la cessió d'un local propietat de l'Administració i la propietat de la seu. Per contra, el lloguer que és la situació actual més freqüent és de les menys valorades junt amb el domicili particular.

Gràfic 58: Situació actual i situació desitjada de la seu principal

---

***2 de cada 3 associacions desitja
una altra situació per a la seva
seu de la que té actualment***

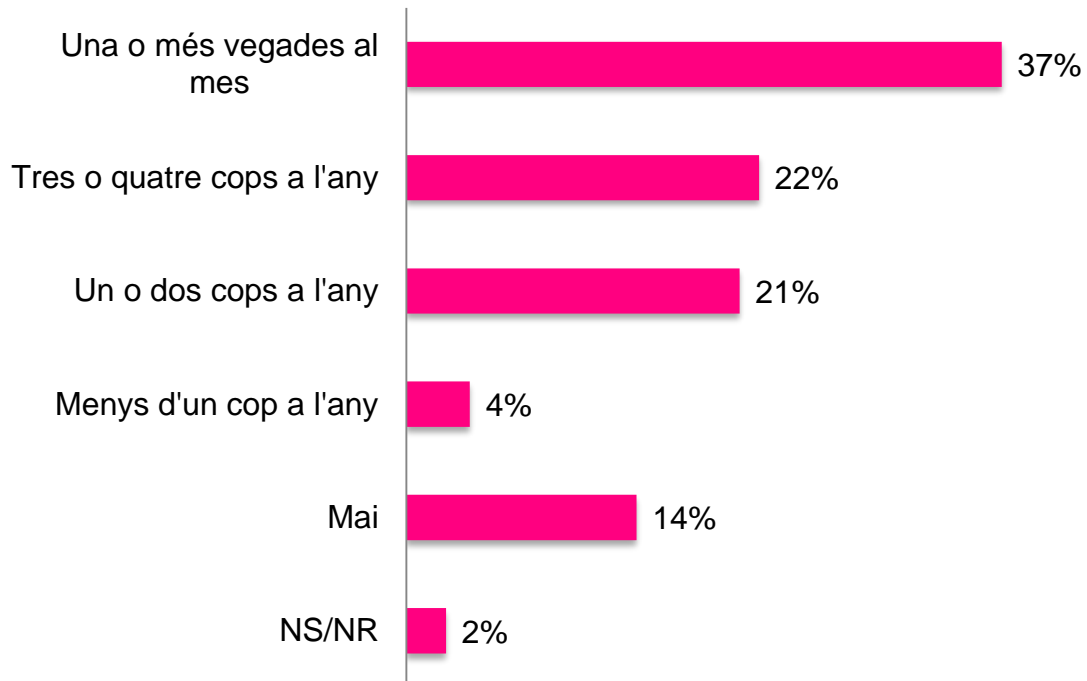

8.2. Ús d'espais públics oberts

Els espais públics sovint són llocs de trobada i realització d'activitats. Per aquest motiu, s'analitza la freqüència amb que es fan servir i l'ús d'aquests. Les associacions participants expressen que un ús habitual dels espais públics oberts. El 37% els fa servir una o més vegades al mes i el 22% tres o quatre cops a l'any. En conjunt, el 80% en fa un ús de com a mínim un cop a l'any.

Gràfic 59: Freqüència d'ús d'espais públics oberts

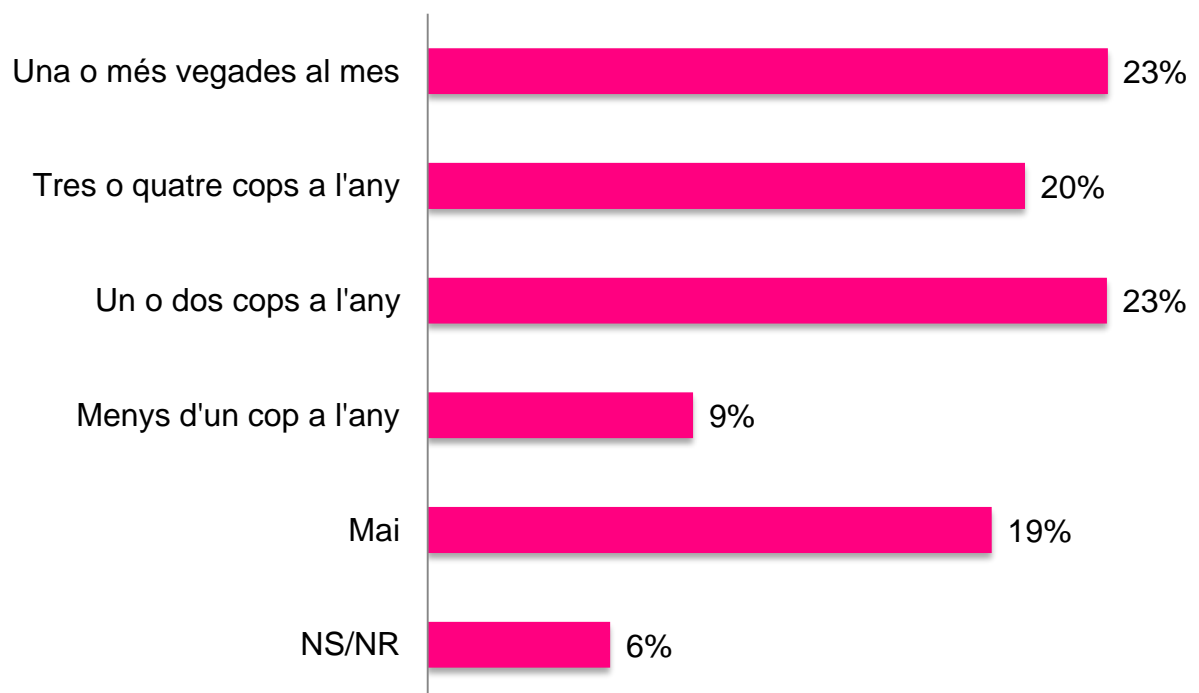
Pel que fa a l'ús que es fa dels espais públics oberts, les opcions de resposta són diverses: des d'activitats culturals que inclou, assajos, carnestoltes, ballada de sardanes, etc. a espais de visibilització com mostres i fires.

8.3. Equipaments públics

Els equipaments públics de la ciutat, com són els centres cívics, els casals de barri, les cases de festa, etc. són també espai de trobada i realització d'activitats. En el Panoràmic 2014 s'ha preguntat per la

freqüència d'ús d'aquests –sense tenir en compte els casos en que són seus-. El resultat assenyalen un força ús habitual amb un 23% d'associacions que afirma utilitzar-los una o més vegades al mes i un 20% que els fa servir tres o quatre cops a l'any.

Gràfic 60: Freqüència d'ús d'equipaments públics

9. Present i futur

9.1. Principals necessitats de les organitzacions

Conèixer quines són les preocupacions i interessos de les organitzacions és essencial per contribuir a la seva millora. En el Panoràmic es pregunta per les tres principals necessitats de les associacions a partir d'una pregunta oberta. Tota la informació recollida s'ha organitzat a partir d'idees clau que sintetitzen els temes recurrents. Es tracta doncs de cinc qüestions que preocupen de forma general les organitzacions. La més habitual té a veure amb l'augment i la diversificació de fonts de finançament que, com s'ha vist al bloc econòmic, les eines per a tal fi encara estan poc desenvolupades.

Altres dos necessitats identificades de forma freqüent tenen a veure amb l'ampliació de la base social –increment del nombre de persones associades i voluntàries- i amb els espais –ampliació, millora, rehabilitació, etc. dels espais i equipaments-. En menor mesura però també destacables hi són la millora de l'organització interna i la difusió i comunicació de l'activitat.

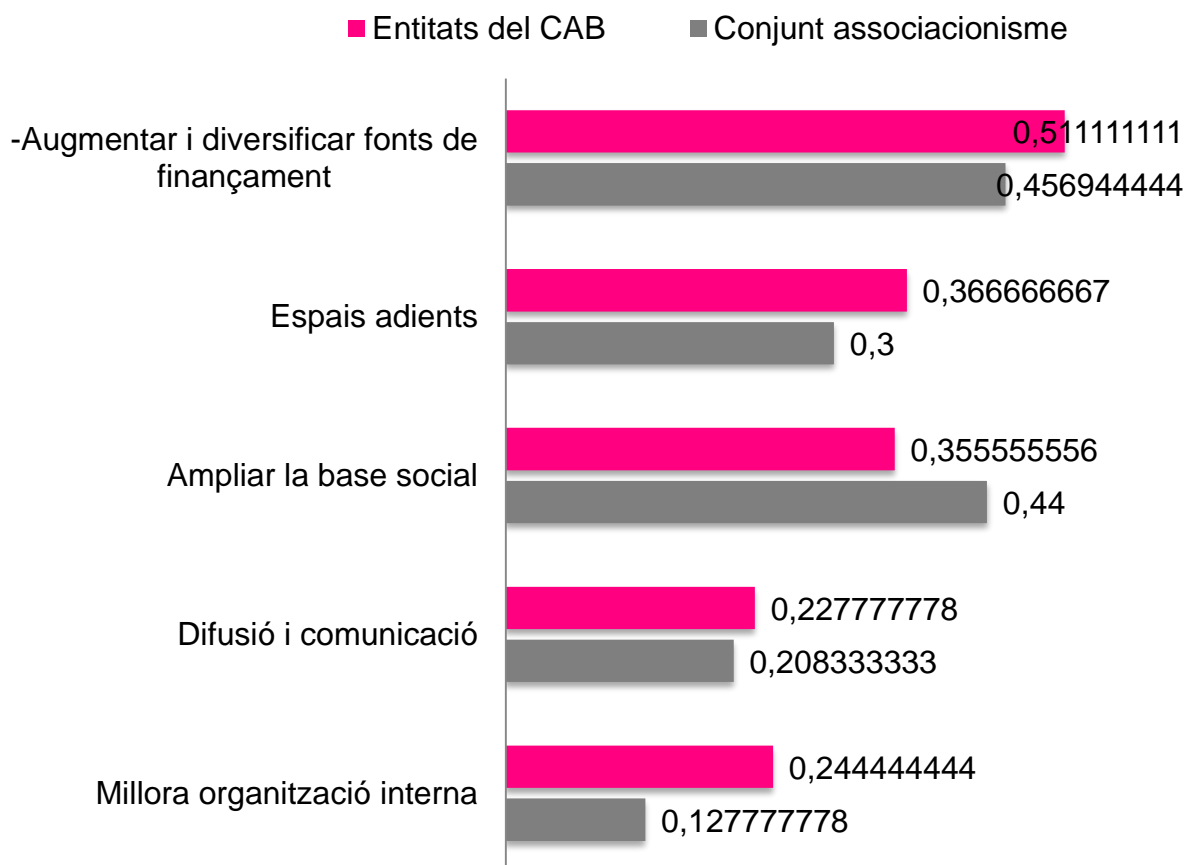
Gràfic 61: Principals necessitats de les organitzacions. Nota: la mida de cada enunciat correspon a la freqüència amb la que s'ha recollit cadascuna d'elles. Es tracta de les 5 principals necessitats identificades.

Ampliar base social
 Millora de l'organització Interna
Augmentar i diversificar fonts de finançament
Espais adients
 Difusió i comunicació

La comparació d'aquestes necessitats amb les del conjunt de les associacions participants en el Panoràmic 2014 mostra una tendència molt semblant. Amb tot hi ha certes particularitats en les entitats vinculades al CAB on la necessitat d'espais adients és la segona necessitat més freqüent.

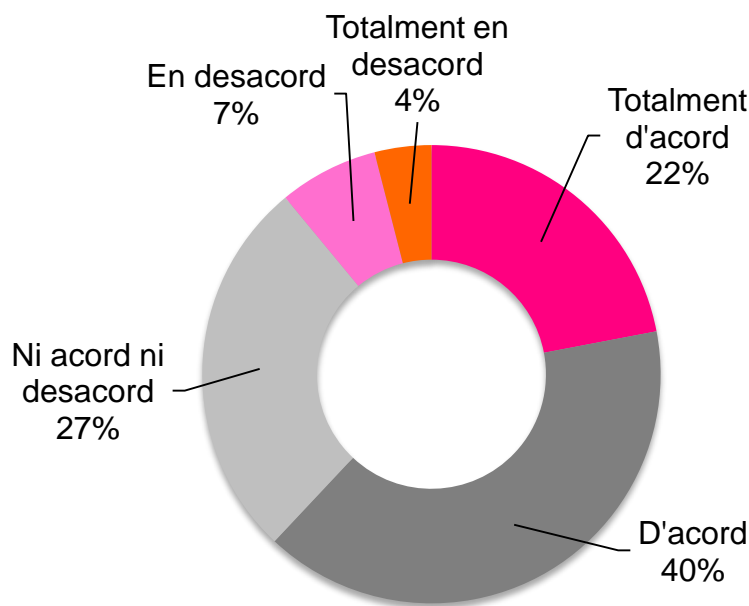
Gràfic 62: Comparativa en la freqüència de les necessitats identificades per les organitzacions

9.2. Millora associativa

Alguns temes clau per a la millora associativa, especialment vinculats amb la democràcia interna, s'han recollit a partir de preguntes d'opinió. Aquest és el cas de la prioritat que se li dóna a la millora dels òrgans de govern. En conjunt, les associacions afirmen que aquesta és un prioritat per a elles –el 62% està d'acord o totalment d'acord-.

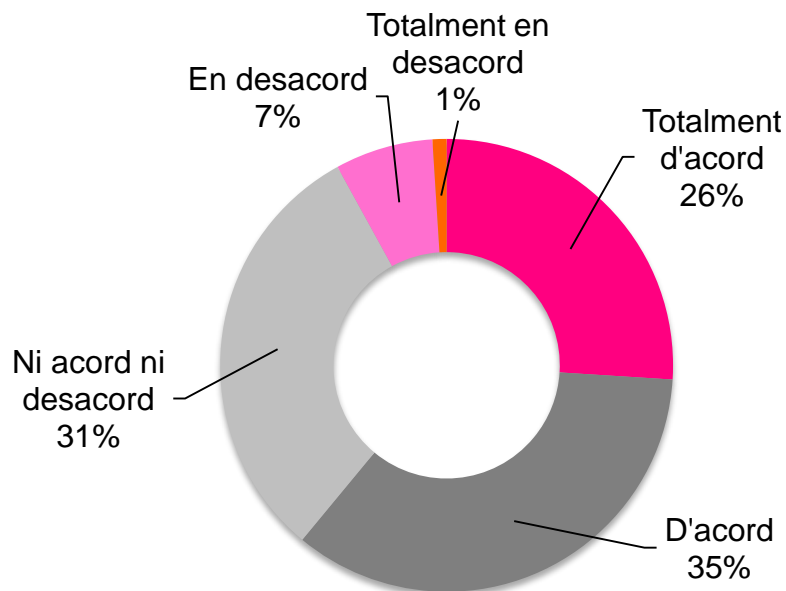
Gràfic 63: Grau d'acord amb l'afirmació: La nostra associació està prioritant la millora del funcionament dels òrgans de govern

Una altra qüestió que contribueix a la millora associativa té a veure amb la conciliació de la vida associativa, personal i laboral. Treballar en la conciliació es tradueix en pensar els temps i horaris que s'hi dediquen a

l'activitat associativa, atenent les preferències de les persones associades per afavorir la seva participació. El 61% de les associacions vinculades al CAB afirma estar treballant en la conciliació.

Gràfic 64: Grau d'acord amb l'afirmació: La nostra associació treballa actualment per afavorir la conciliació de la vida personal, laboral i associativa

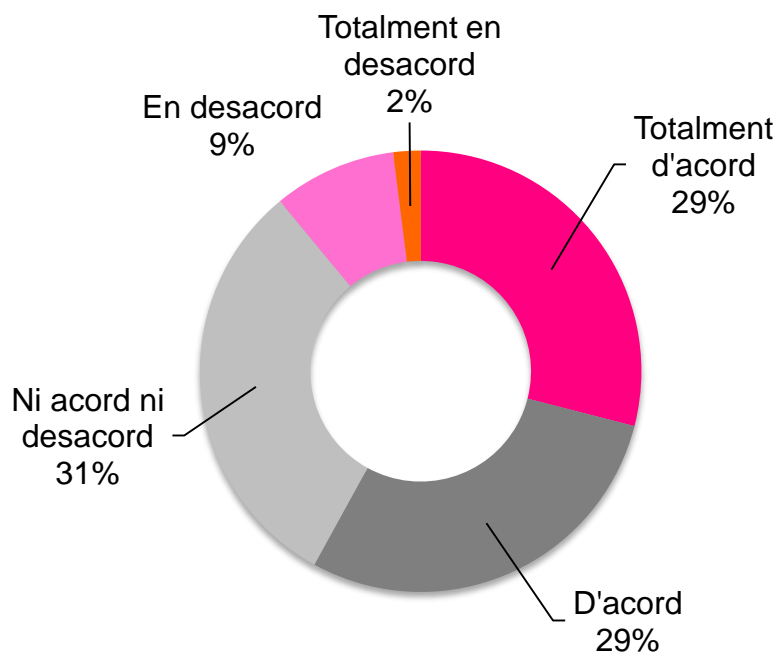

9.3. Context de crisi

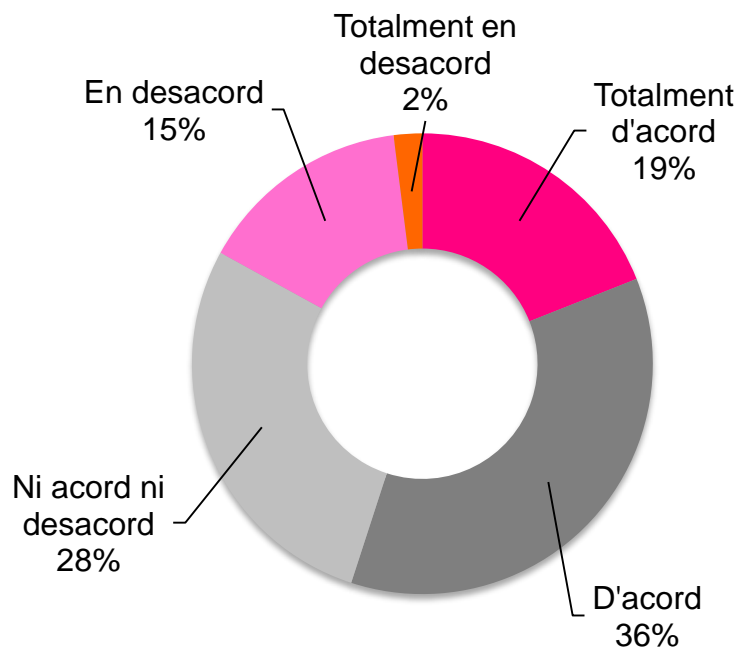
En els darrers anys, donat el context de crisi, la societat civil organitzada i les associacions en concret han realitzat tasques d'incidència política. Aquestes han tingut un especial ressò probablement en part pel propi context. Per tal d'analitzar si realment les tasques d'incidència política

han tingut més intensitat en els darrers anys s'ha preguntat l'opinió de les associacions. El 48% està d'acord en què la tasca d'incidència política és una prioritat per a les associacions. Dins d'aquest context, sembla també que s'ha donat un augmentat d'accions finalistes orientades a donar resposta a les necessitats més emergents. El 55% de les associacions participants en la recerca afirmen que estan centrant els esforços en donar resposta a les necessitats més urgents deixant de banda les estratègiques.

Gràfic 65: Grau d'acord amb l'afirmació: La tasca d'incidència política és una prioritat per a les associacions

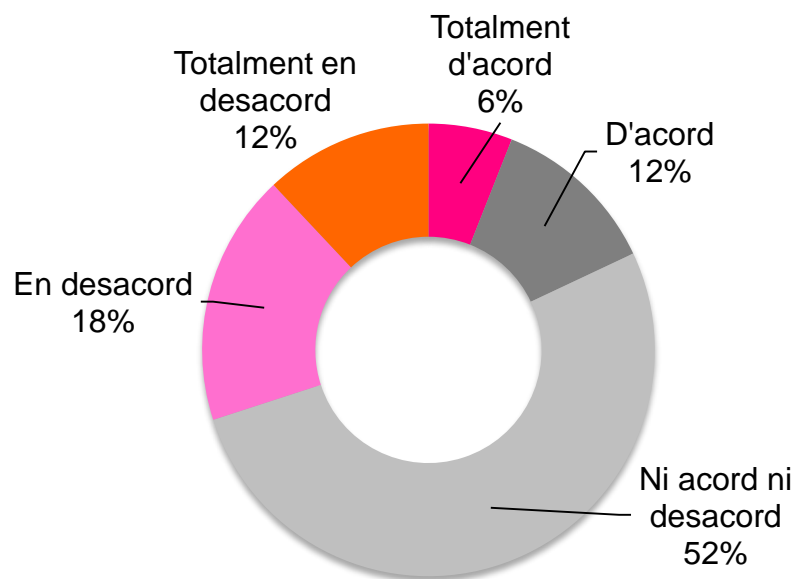
Gràfic 66: Grau d'acord amb l'afirmació: l'associació està centrant els esforços en donar resposta a les necessitats més urgents deixant de banda les estratègiques

9.4. Presència social

L'any 2014 Barcelona va ser la capital europea del voluntariat. S'ha volgut preguntar per la repercussió d'aquesta capitalitat en el dia a dia de les associacions. El 52% de les organitzacions participants afirma no estar ni d'acord ni en desacord. Sembla doncs que la presència ha estat feble per a les associacions vinculades al CAB.

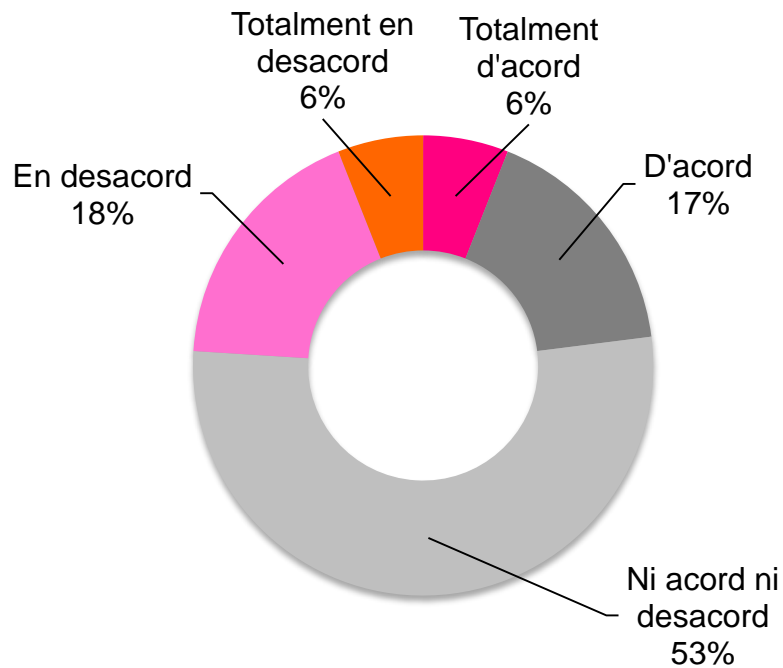
Gràfic 67: Grau d'acord amb l'afirmació: La Capitalitat Europea del Voluntariat 2014 ha estat una oportunitat per a la nostra associació

En el curs escolar 2014-2015 s'ha volgut incorporar al currículum de l'ESO una assignatura per a la realització de serveis comunitaris que inclou una part teòrica i també activitat voluntària. Aquesta proposta que sembla ajuda a donar visibilitat a les associacions sembla haver passat desapercibuda. El 53% no es posiciona al preguntar si el servei comunitari ajudarà a les associacions.

Gràfic 68: Grau d'acord amb l'afirmació: La iniciativa del servei comunitari obligatori per a alumnes da l'ESO ens ajudarà a enfortir l'associació

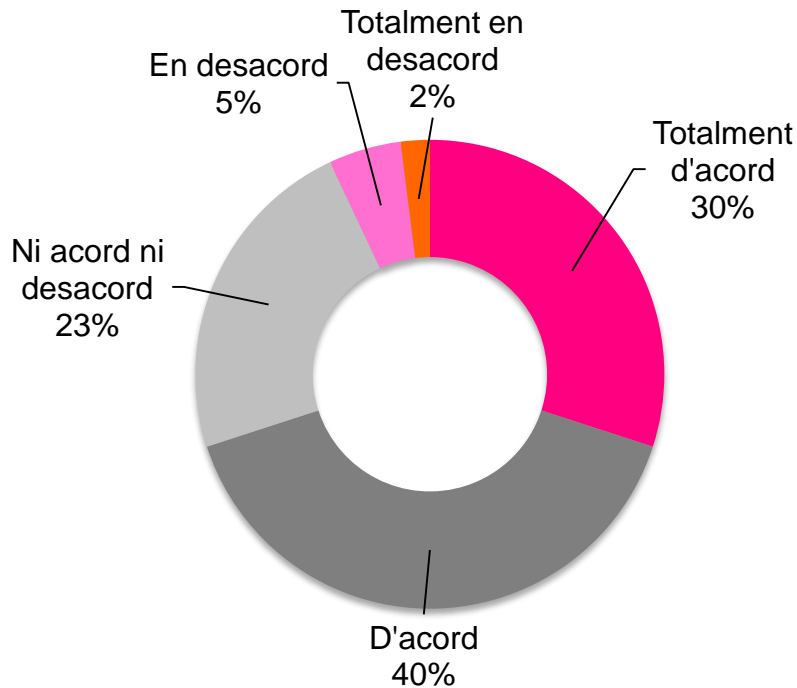

9.5. Normatives

Les normatives que afecten el sector associatiu poden tractar temes directament vinculats amb el món no lucratiu com és el cas de la llei de voluntariat o, pel contrari, estar pensades pel conjunt de la societat sense considerar les necessitats de l'associacionisme, com poden ser algunes ordenances municipals. S'ha preguntat pels dos casos.

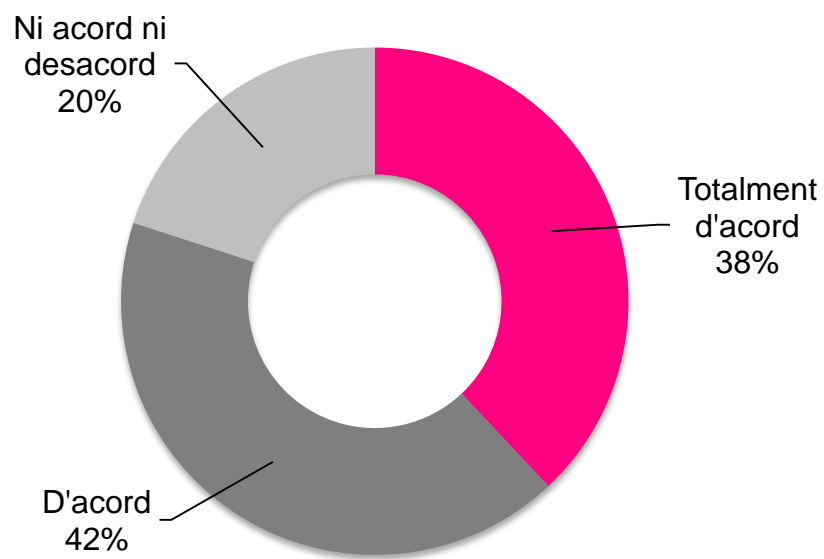
Pel que fa a la nova llei catalana de voluntariat, el 70% de les associacions es mostren receptives al respecte. I, de fet, a les dates d'elaboració d'aquest informe la llei ja és una realitat.

Gràfic 69: Grau d'acord amb l'afirmació: És important comptar amb una llei catalana de voluntariat que reguli aquesta activitat

Una normativa de la ciutat de Barcelona que afecta les associacions és l'ordenança de civisme. Tal com s'ha vist al bloc d'espais i equipament es fa un ús freqüent d'espais públics oberts per a realitzar diferents tipus d'activitats. Al preguntar a les associacions per si el sector associatiu ha de promoure una revisió de l'ordenança de civisme, el 80% es posiciona a favor, el 20% no es posiciona i no hi ha cap associació contrària a aquesta afirmació.

Gràfic 70: Grau d'acord amb l'afirmació: El sector associatiu ha de promoure una revisió de l'ordenança de civisme per facilitar el desenvolupament d'activitats en espais públics oberts.

10. En síntesi

A partir de l'anàlisi de les organitzacions vinculades al Consell d'Associacions de Barcelona s'observen algunes característiques -en relació sobretot a l'any de constitució, l'àmbit prioritari d'actuació i la distribució territorial- que les diferencien del conjunt de l'associacionisme de la ciutat. Sembla quelcom més que diferències anecdòtiques donat que podrien explicar, almenys en part, alguns elements relacionats amb l'organització de tercer nivell de referència en l'associacionisme de la ciutat.

Les entitats vinculades al CAB es van constituir de forma predominant – el 44% dels casos- entre les dècades dels anys 80 i 90 enfront del 38% del conjunt d'associacions. En el cas de les entitats joves, creades a

partir de l'any 2000, hi ha un 7% menys que en les xifres de conjunt. Semblen dades coherents amb la lògica que les organitzacions que formen part de l'estructuració i vertebració de l'associacionisme són més consolidades.

L'àmbit d'actuació prioritari pel 37% de les associacions és el de l'acció social, xifra que supera en 12 punts la mitjana de l'associacionisme de la ciutat. Les entitats d'acció social de forma freqüent presten serveis, principalment a l'administració pública. Entre les organitzacions vinculades al CAB hi ha una proporció un 5% més gran de fonts públiques de finançament en comparació amb el conjunt de l'associacionisme de la ciutat i aquestes provenen majoritàriament de la Generalitat de Catalunya -enfront de la mitjana de conjunt que prové de l'Ajuntament de Barcelona-. A més, la meitat de les fonts pròpies corresponen a la prestació de serveis.

En el món no lucratiu, per terme general, la presència de dones és superior que la dels homes sobretot en àmbits que impliquen l'atenció i cura de persones com és l'àmbit de l'acció social. Això pot explicar perquè les dones són més presents entre les entitats vinculades al CAB - 60% de les persones associades enfront del 56% del conjunt de l'associacionisme-. Tanmateix, la presència de dones en les juntes és 6 punts més alta que en el conjunt de l'associacionisme de la ciutat i també supera la mitjana del tercer sector social català.

Entre les organitzacions del CAB hi figura el Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta. Aquesta federació aplega més de 300 entitats amb seu en el districte de Sants-Montjuïc. La concentració en

aquest territori no correspon a la del conjunt de l'associacionisme on són els districtes de Ciutat Vella i Eixample els que apleguen el major nombre d'associacions.

D'altra banda, les entitats vinculades al CAB, segurament per aquest vincle, coneixen en major mesura el centre de serveis a les associacions, Torre Jussana, que el conjunt de l'associacionisme i en fan més ús dels seus serveis. De forma semblant, també és major el nombre d'associacions que coneixen el Codi ètic entre aquelles vinculades al CAB.

En aquesta mateixa línia, es poden trobar elements de relació entre els objectius plantejats pel CAB i alguns dels temes que preocupen a les associacions de base. Així per exemple, entre les necessitats identificades per les associacions vinculades al CAB destaquen els espais adients per sobre de les dades del conjunt.

11. Annexos

11.1. El Panoràmic

El Panoràmic de les Associacions de Barcelona és una eina col·laborativa creada des del propi món associatiu amb l'objectiu de generar coneixement útil per enfortir les associacions de la ciutat. Amb aquest objectiu, es realitza una recollida sistemàtica d'informació sobre la qual es treballa per aconseguir visibilitat sectorial i eines de millora associativa.

Neix l'any 2014 fruit de les reflexions recollides durant el 2n Congrés d'Associacions de Barcelona, on va plantejar-se la necessitat de conèixer millor la realitat associativa de la ciutat. Amb el Panoràmic es recull la informació per a disposar de dades sempre actualitzades que ajudin a fer visible el sector.

El 2014 va estar liderat pel Consell d'Associacions de Barcelona -CAB- i impulsat conjuntament per entitats especialitzades en la recerca social i del món associatiu, l'Observatori del Tercer Sector -OTS-, la Fundació Ferrer i Guàrdia -FFG- i la Fundació Bancària La Caixa. A més, compta amb el suport de les administracions públiques, l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

El Panoràmic és un projecte de continuïtat en el llarg termini aconseguint sèries de dades que donin una visió dinàmica del sector. A més, a partir d'una aplicació al núvol que s'està desenvolupant, s'aconseguirà una actualització continuada de les dades en una relació bidireccional, oferint una eina d'utilitat a les associacions per a la seva millora i transparència.

Els objectius del Panoràmic són:

- Oferir una eina d'utilitat a les associacions de la ciutat per millorar el seu coneixement i transparència.
- Recollir dades sistemàticament sobre la situació actual i evolució de les associacions: identificar i quantificar l'estructura organitzativa, sèries de dades històriques, mostrar tendències i determinar elements rellevants pel futur.
- Fomentar la participació del teixit associatiu de la ciutat de Barcelona en la recerca, coresponsabilitzant-la de la qualitat de la informació recollida, així com de les anàlisis corresponents.

- Proporcionar dades fiables sobre l'associacionisme a tots els agents socials: a les pròpies associacions, al sector públic, al món acadèmic, als mitjans de comunicació i a la societat en general.

10.2. L'Observatori del Tercer Sector

Les persones que han elaborat aquest informe formen part de l'equip de recerca de l'Observatori del Tercer Sector –OTS–, centre de recerca especialitzat en el món no lucratiu, sense ànim de lucre i independent que té per finalitat aprofundir i incrementar el coneixement sobre aquest sector i treballar per a la millora en el funcionament de les organitzacions no lucratives.

Neix l'any 2003 com un projecte d'emprenedoria social pioner al país en la recerca especialitzada del món no lucratiu. Al llarg de més d'una dècada de trajectòria s'ha consolidat com agent clau en la creació i difusió de coneixement del sector. Ha realitzat nombrosos estudis per a dimensionar i definir les característiques principals que conformen el món no lucratiu, així com la generació de reflexió i coneixement en moltes àrees claus per a la gestió de les organitzacions.

En l'actualitat, l'OTS és un centre de referència en la recerca de les organitzacions no lucratives, obert a la col·laboració amb totes aquelles entitats i institucions que treballen per desenvolupar coneixement i millora del món no lucratiu.

11.3. Equip

Montse Fernández

Llicenciada en Sociologia, Diplomada en Estadística i Graduada en Ciències Socials per la UAB. Ha estat responsable tècnica i coautora de l'Anuari 2013 del Tercer Sector Social de Catalunya i del Panoràmic de les associacions de Barcelona 2014. Ha desenvolupat part de la seva carrera professional en l'àmbit del lleure i de la integració de persones amb discapacitat. En paral·lel, ha estat col·laboradora d'estudis de prospecció de necessitats socials per a diferents municipis de la província de Barcelona. A nivell internacional ha participat en el Projecte "Educação e Cidadania" desenvolupat en Passo Fundo (RS, Brasil). En l'OTS ha estat responsable de recerques durant els darrers 4 anys, entre d'altres l'elaboració del Llibre Blanc del Compromís Social per l'Educació, el Mapa d'Entitats Juvenils de Catalunya, la Incidència de les Dones en el Teixit Associatiu Català, Diagnosi i dinamització del Voluntariat a Barberà del Vallès, etc. A més, forma part de l'organització del Premi Aspàsia en defensa de l'equitat de gènere.

11.4. Fonts consultades

- Cohran, W. G. (1985). *"Técnicas de muestreo"*. Mèxic DF: CECSA
- Fernández, M.; Vidal, P. (2015). *"Panoràmic de les associacions de Barcelona 2014"*. Dossier Barcelona Associacions. 2a època, núm. 1. Barcelona: Torre Jussana.

- Vidal, P.; Fernández, M. (2013). *"Anuari 2013 del Tercer Sector Social de Catalunya. Document de síntesi"*. Barcelona: Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya i Observatori del Tercer Sector.